

وڤشانين نيگمتيا نفيسهريين كورد / دهوك

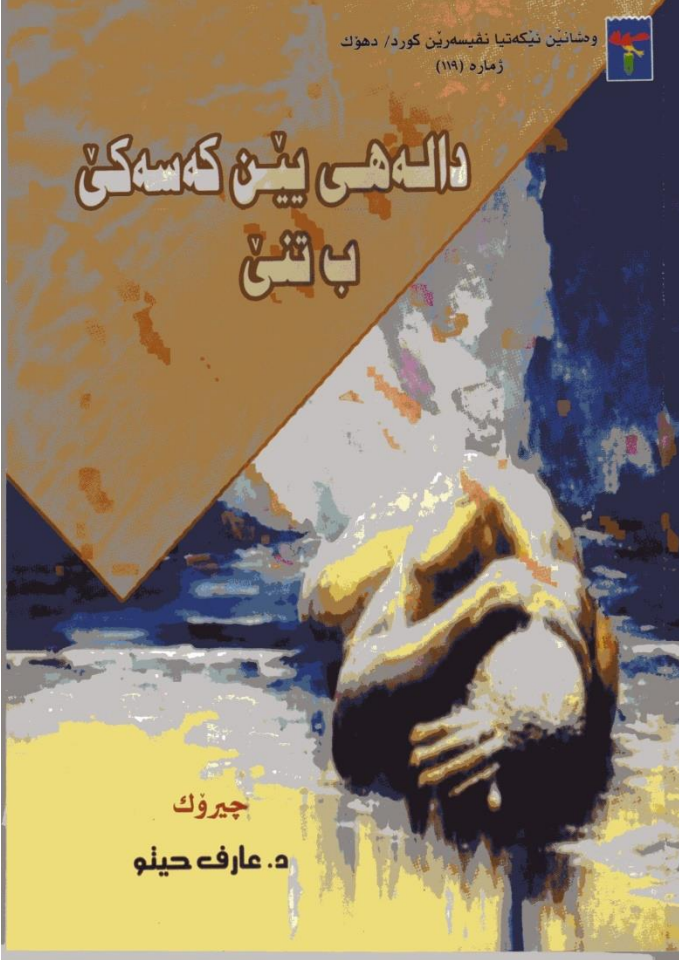
ژماره (١١٩)

دالهي يين كهسكي با تي

جبروك

د. عارف حينو

د. عارف حیتو

داله هی یین که سه کی ب تنی

چیرۆک

- دالهه ییڻ کهسه کئ ب تنئ
- نفیسه ر: د. عارف حیثۆ
- چیرۆک
- ژ وهشانین ئیکه تی یا نفیسه رین کورد/ دهۆک
- وهشانا هژمار: ۱۱۹
- بهرگ و دیزاین: مهسعوود خالد گولی
- مونتیفی بهرگی: ژ ئه نته رنیتی
- ژمارا سپاردنی ژ په رتوکخانا گشتی: ۱۲۵۵
- چاپا ئیکئ: ۲۰۰۷
- چاپخانا: هاوار- دهۆک

هه قديتن

عه‌ئران تیرۆژکین روژی داف – داف دنخافتن، دیمێ روژی
 وه‌قارا خوه یا "نهرامسین" ی داله‌قاند بوو سه‌ر هنده‌ک چه‌زین
 یاخیبوی ل به‌ر ده‌رگه‌هی "ماری ئه‌نتوانیت" ی، هه‌ر دقئ
 کئلیکا دیرۆکی یا مشتی کار و سستی، سیقین رووسورین کو
 دلئ مرۆفی ژ دوورقه‌ دچیتی و ئه‌وین رزی یین خه‌لکی ژبه‌ر
 بیه‌نا خوه یا گه‌نی رادته‌قین... قئ له‌حه‌زا مشت ژ چوونی
 یان هاتنی، بارکرنی یان دادانی، چه‌زین ئاهواری یین ل
 به‌هه‌شتی سه‌مایین دکه‌ن یان بزوتین ئه‌هریمه‌نی ل دۆزه‌خی
 به‌لایی دکه‌ن ... دقئ کئلیکا هه‌می تشت ته‌قلیه‌ه‌ف دبن و تیک
 ده‌رسن. هاقیبوونی ره‌هین خوه دناف په‌نجین ئارمانجی دا د
 شووشتن و مینا بووکه‌کا پلاستیکی دجامخانه یین
 سه‌رنجراکیتشدا دله‌بیزی.

ئه‌و خانما سه‌وداسه‌را هیژ خوه دناف چ ئاهه‌نگین فه‌رمیدا نه
 دیتی، ب به‌ژنه‌کا شه‌به‌قی، ب ده‌نگه‌کی شه‌هوه‌ت ژئ دباریت
 و ب له‌شی خوه یی ته‌هاره‌ت ژئ دزیت، ب گاقین کورت و ب
 دوودلی ب نک منقه‌هات، یان ژئ دبیت ئه‌ز ب نکفه‌ چوو بم و
 ب ئاوایه‌کی خوه خووساندکی من خوه ژئ نئزیک کر بیت، ب
 ده‌نگه‌کی کوور و مینا پسته‌پسته‌ سیخوران دگوته‌ من:

– ئه‌ز دزانم تو ب تنئ نه‌ شیئ په‌ترمه‌کرنئ بکه‌ی!

هزارهها بیرهوه‌ری یین گیروکری، سه‌رژیکری، دبیردانکا مندا
ئازیان و به‌ژنا وی یا زراف و هکو سیتافکی ژ له‌شی من
دکه‌فته سه‌ر ریکی و ب نازکی دلفی... من چ جارن و هسا خوه
نازک نه دیتبوو، لی نازکیا هه‌قبه‌ندییا مه و ده‌نگی وی یی
دگه‌ورییدا مایی دبوو ته‌وژمه‌کی کاره‌بی و دناف مه‌دا هه‌ست
و نه‌ست و پالینه‌ر د به‌زاندن.

ژنشکافه لیفین وی ب رژی ل سه‌ر ئیک رابوون و هه‌روه‌کو
بریاره‌کا مجد ژ شانه‌شوونه‌کا بلند ده‌یته خواری، ب له‌ز
به‌ردا:

- لی... ئەز نه به‌ره‌ه‌م پشکار بیم!.

بای ل کراسی وی یی گولگولی ددا و سینگی وی دبن
کراسیقه قیت دکر، له‌رزینه‌ک که‌فته هه‌ستا من، موویین له‌شی
من گژکرن. خه‌مۆکییه‌کا هلگرتی ژلیفین من دباری، ده‌می بی
گیولیی رۆژباشه‌کا سه‌رپی ژکونا بای به‌ردای و خوه ل هیفیا
چ به‌رسفین سار نه گرتی.

ئهو دزانیت بیده‌نگیا من بزۆته‌کی هه‌له و ب هه‌قۆکه‌کا ساڤا نا
قه‌مرییت... به‌ری په‌شیمانی خانه یین مه‌ژی من بکه‌ته مال و
چ په‌یفین دی نه ببن قوربانی ئاتافی. نیرینه‌کا پرسیارکه‌ر، مینا

تيران ژچاقين من پەشين، مژيلانكان هيدي هيدي چاقين وي
بەر ب خوارى پالदान، لى تيرين من بين پەمبووي دناف چ
وهرگوهيزکاندا غەوارە نە بوون.

بيى سەرى خوه بلندکەت و چاقين وي بکەقنە بەر ستيرکا
چاقين من بين حەيیری ژ پرسيارين بي بەرسف، پەيقين خوه
ژ زنجيرکرن:

— دبیت د ئاييندهيدا!..

بيدهنگيه کا کوژەک کوونى خوه قەدا، خەندەکوکی گەوريا
ئوميدى گرت و هورەبا دناف خەونين تەنابوونيدا رازايى بوو...
قى رهوشا نەچاقەرئىکرى، هەر دوو پين من ل سەر چيمەنتويى
خاڤ کرن، هەر وهکو ب هزاران زنجيران هاتيمه گريدان.
جاره کا دى ل بەندا گودوى چاقين گومانى دلەبيزين، هزاره ها
پرسيارين نووترکی ژ شوون پينگاقين هيدي و کورت شين
بوون:

— ئەز پيشه ناچم!..

ئەو پەردە بين هورى و مەى ل پشت رازاندى، پشتى ئەز
کریمه دگیزه فانکه کا سينگوشه بييدا، هيشتا گلزي ب گوشا

ليٿفين منڻه سيڪوتين ڊڪت. ٽه گهر ل ڦڻ دهليفا ته نگاڻ ڙي، چ داران نه قرينم ... ٽه ز و به ختي خواه!!

وهروهرا سميت وهڪو روليتي مهڙي من بادا، گولهيهڪا قاجاغ و پيچڪ ڙ جورئه تهڪا پاش ئيخستي ل سهر مالڪا جينيڪي دانان.

دويڪيلا جگارهيان و مهڙي يين مشتي پهرداخان گرهو ڊڪر، دستقوتانهڪا هرايي و چهند چاههڪين راسپوتيني، چ نه ما بوو ڙ سهران ڦه بين، ڪي ڊي به تن! روليتا سميتي يان ڙي جينيڪا بي جهوسهر!؟

— ڪيڙان سويي پري بيت، ڪهفتن ڊي بيت.

— خواه ڪوشتن چارهيهڪا بيٺيڙا ڪهڦنه، ڊي هه موو بهرنامين
ٺاشتي تئڪدهڦه!

هندي ٽه ز هاتمي ... پيناسهڪا ڙ ههڙي بو ئيديومي
"خواهڪوشتن" دناڦ فهرهنگا پهيقاندا بينم، لي پهرين
روڙنامي ههوالهڪي سهير رادگه هاند: ل وهلاتي سويدي مافي
خواهڪوشتن رهوايه.

فلاشبکہ کا نہ ل بیرئ ہمی بہ رویاؑؑ داگیر کرن؁ مینا فلمہ کی
چہند جارکی ل سینہ مایی دیتی؁ ل بہر چاقین وی دشہی:

سہرہستی ریہ نہ تراشی و سہر گزاقژ؁ مینا کہ سین تازہ ژ
خوہ لیکدانہ کا ژ نشکافہ تہ قاقبووین؁ ل بہر دندکین
ہوورہ بارانی ب پیا ددا ری.. ب سہرسورمایی ہیف دکرہ
ناقاہی و جامخانہ بین ہہر روژ ددیتن و دبہر را دبوری..
وہسا دہاتنہ بہرچاقان کو ئہ قہ جارا ئیکی یہ دبینیت. ب
دانہ کی روژا پہ یادہی گہشتہ بہر دہری سہرائی؁ دہستی وی
بی راستی دبہریکا وی دا؁ یاری ب بہر رانی وی دکر و تبلا
جہلہ بکی ہہموو مووین لہشی وی دلہر زاندن. دوو ہہسپین
کہ حیل و عہرہ بانہ کا میری پیقہ؁ ہہیبہ تہ کا چیکری و ترسہ کا
نہ پهن؁ ہہموو چاقین ل سہر ہہردوو لاین ریکی مشتی
پرسیار کرن. سیمایی ئورسؤلایی و ہکو ئاقروویہ کا بلہز دہزرا
وی دا بوری؁ خوہ تی و ہرکر؁ رووی وی بی نہ شوشتی ب
جامی قہ و ہرمت و دلؤپ ژ پرچا وی یا تہر دبارین.

ہہسپ چ ژ دلینیا مروقان زنان!

جارہ کا دی؁ من روژنامہ خواندہ قہ و باوہر ژ چاقین خوہ نہ
کر؁ رامانا وی چپہ کو مافی خوہ کوشتنی رہوا بیت!!

هه موو پیناسه یین خوه کوشتنی، ئەوین من دھزرا خوه دا
چاندین، هلوھشیان و بشکوژین ئەزی ژئی شین بوون. لی من
نە دزانی ئەز ئەزەکی رویت و خوه سەرم یان پارچە ئەزەکم ژ
ئەزەکا مەزنتەر و بەرفرەھتر.

ژ میژە وەرە مافی وی کوشتنی من دایە خوه، لی من چ جارەن
ھزر دمافی خوه کوشتنیدا نە کرییە!

— ما دبیت مروۆفی مافی وی کوشتنی ھەبیت و مافی
خوه کوشتنی نە بیت؟!

وہ دیارە ئەز نە مولکی خوه مە!

ئەز ئەزەکی مەزن و نە ریکوپیکم، گەلەک ئەز ب موویین
لەشی منقە دەین و گەشە دکەن. قان ھزران ئەز دقولاچەکا
مریدا حسار دابووم، مەژی بی من دکریارا خوه قەرساندنیدا
بوو، ھەقالا من ئەز ژخەوہکا گران و دریز ھشیارکرم:

— تو.. مروۆفەکی رەشبین و گرچنی!

ما دی بۆچی بی گەشبین ب، ئەز دگەل خەمی مەزن بوویمە،
خەما دومدريژ ئەز فییری جگارا و تووتنا بیھۆشکەرا خۆش
کرم، دەمی جگارین من بین تووتنا بیھۆشکەر تەقاف دبن، خەم

جگارا ددهته من و کوونی خوه ل هنداف چهزان قه ددهت،
 هاوارا من دگه ورییدا دخه ندقینیت. پشتی ره شبینی هه می
 هاندەر و پالینه ر و ئازرینه ر قه مراندین و ب عه قره کی خرش
 داپوشین، ژ نوو گولستان هه ست ب ره شبینی و گرچنی یا من
 دکهت. ئەف خۆلیسه ر دوژمنا ره بهن، خه ونا ب بوهاره کا
 گه شفه دبینیت، خه و نروژکان ژیا نا وئ یا کریه کوتان و
 خه یاله کا به رهاقیتی..

ل شوونا کو گوهدار یا به رسقا من بکهت، قه له مه کی سورافی
 ژچانتا خوه یا چه رمی ئینا دهر و ب توندی ل سهر لیقین خوه
 دشداند، په رمووچکین سورافی ددانین وئ بین به فرینی
 سورکرن. ما دئ چ بیژمی؛ ره شاتی ره شماله کا کوچه ره و ل
 سهر ئەنیا روژین من یا رازایی، بوهار قه دهره که دهری مالا
 من نزانیت. که ربین من ژ پرسیارا وئ یا ساده و ساویله که
 بوون. ما دئ بوچی که ربین خوه قه که م؟! ئەف ره شبینیئا ئەو
 ژئ دبیژیت که تواره که ویرایه من و ئەز یئ ئابلوقه دایم..
 دناف ره شاتیدا یئ راهاتیم و من ب ره شبینی گه شه کریه!
 پیزانین گه شبینی ژکیفه دئ هین؟ ب گیانه کی خه مگرتی، دا
 په یفا خوه یا فیریایی یا داوین بیژم، لی شه له ژانی و بیزاریی
 که ربقه بوونا من سار کر بوو.. بی په یف، هزاره ها خه بهر و
 گازندین ئەنتیکه ژ چاقین من قه دره سیان.

ب راستی ژى، دحه زره تا ئه فى ديمى سپه هى و شرين دا،
بيدهنگى جوانترين هوزانه، پينقاژويا دريژا همى هوزان و
قوربانى بين من بين ژبيركرى، هه فرکيا دچاڤين خه وته دا
متبووي به لى نه کرن.

همى بيرهاتن بوونه ستوونا نيفا مالى و بيدهنگيا من
دحه زره تا فى ديمى کولاجكرى و ته بيسوكيى گولستانى دا،
ويژه كترين ژيانه. همى ستران و له ييزتئين ل سهر ده پي
شانويى هاتينه پيشكيشكرن، دچوارچوڤى ئه زه كى پنى - پنى
دا، مالبچووكى پيزانينان ئاقر نه کرن. هه ر كوڤكه كا "عزيز
نسين" تلخه كا بلغمى زهر و زه بوكه ك چاڤين گولستانى بار
دكه ن. ئه ف چاڤين دكولاتيى دا كزگرى، ژ مهودايى بلغمى و
چيڤانوكين په هله وانين "دؤن كيشوتى" و ئايينده كى مشتى
زه بوك زيده تر نابوريت. چهند بوياغ موكمتر و ره سه نتر بيت
بيهنه وي تووژتره .. لى كلچيف چ گوهورينين بهرچاڤ، ژبلى
بوياغكرنى، ناكه ته سهر چاڤين رهش و بهر فره ه

-له شى من هه مو وي بوويه گوھ ل بهندا په يفه كى يان
هه فوكه كا سه و داسه ر كو دبيرانكا من دا كوونى خوه فه نه دا
بيت.

چەندىن پەيغۇن جان و ھەژى، من كرىنە گول دېر بەرچە ما
 ھېستنا وى دا رەشاندىنە، چەندىن ھەقۇكىن رەشىپىن و
 خەمگىن من كرىنە كەمەر و ل دۆر بەژنا وى يا زراف باداينە..
 ھەر جار دېئۇم؛ ئەقە كادىنا پەيغۇن جان زوھا بوو، لى دەمى
 ب رووئى خوە يى بېگونەھ مزگىنىيا ھەلاتنا رۆژى ددەتە
 چاقان، ھەگبەيا پەيغۇن نە گۆتى پىر دېتەقە و ھەر وەكو بو
 جارا ئىككىيە دېينم.

ژنشكەكىقە من لى قەگەراند:

– ئەز برسېمە!

+ ما برس نازكيا پەيغۇ و ھەيىتە دلىنىي ژى گرى ددەت!؟

– ژبرسى، برس دزىتن، برسەكا شەرقان!

+ ئوھوووو... من تو دقئى وەكو تو ھەي، وەكو بەرى.

– وەكو بەرى!

ھەر ژ دەمى ئەز بېى دلى خوە قەپەشىمە دناف گىلەشۇكا قى
 ژيانىدا، ھەر ھوسا بووم، نە من چ نائىن درەخشان ل سەر
 ستىران نەخشاندىنە و نە چ جاران خۇدى دەھوارا من ھاتىيە.
 ئەز – ئەزەكى برسى – و بى ناسنامە، ل سەر جاددە يىن

چۆل سترانین غەریبى و ھاڧىبوونى دىيژم.. ئەڤە بۆچى ئەم
 دئىك ناگەھىن، ھەر ئىك ژمە ل ھەسپى خەوتىن خوە يىن
 سەرمەدى سوارە و بەرەف رىژگەھەكا نە ديار و نەپەنڤە
 ددەتە رى.. ما كى گۆتىي حەز ژمن بكت، ئەز ئەڤەمە، ئەڤى
 ھەيى. بەرى كاروانى ئىشاندىن و ھلوشاندنا خوەيى بگەھتە
 سەرى رىكەكا ئاشكرا، دەنگى وئى يى نازك ئەز ڤەگەراندەم:
 — نە گونەھا منە ئاشكى تە فرەھ بىت.

+ چەند ئاشك فرەھ بىن، مەژى پان و گەرم دىن و دئازرىن.

— من گۆتە تە! گرچنىي تو يى گرئىداي!

+ دىبىت ئەز خوە دگرچنىيدا بىبىم!

— باشتەرە تە ئەز بڤىم وەكو ئەز ھەي، نە وەك تە بڤىت !

+ ئورسۇلا..

- ئورسۇلا كىيە؟!

ڤى پرسىارا وئى يا مشت ژ گىردارىەكا نە ئاشكرا ھشىن من
 ئىنانە سەرى من و چاڤىن من يىن دوور بەر ب دىتتا
 بۆھارەكى ڤە چوون. سىتافكا بۆھارى ب دزىكىڤە ل بن پەرىن

ئادارى گول دخوارن. جارا ئىككىيە كو ئادار سلاڧىن گەرم و
 فىريايى دەهستىن من يىن باركرى وەرناكەت و دبۆرىت. ھەمى
 ئاداران، ئەز و گولستان ب ھەقرا ھەقركى يا رەونەقا ستىران
 دكەين، ھەتا ھشياربوونا ئەلندى ھەردوو كەزى يىن وئ
 دەستىن مندا ب تەنابى دنقستن و گەلەك جارن من ناڧى وئ
 دكرە ئادار. چەند ئەڧىنا وئ ددلى مندا پتر لى دەت، بياڧى
 خۆشى پان و بەرفرەھ دبوو، دلنى دزەبىرى. من گەلەك
 ھەولدا كو خۆشى ب دەستان بگرم و دەستەسەر كەم، لى
 خۆشى پەيڧەكە؛ رامانا وئ دفەرھەنگى دا نىنە، ئاقروويەكا
 بلەزە ددەم و جھەكى دياركردا، بئەنژىنەكا دەسپىكا پايىزىيە،
 بەرى مژىلانك ھەڧ ماچىكەن، ئەو دناڧ بايدا غەوارە دبىت.
 ھەرچەندە يا بى كىشان و پىڧانەكا دروستە، لى مينا شوون
 بزمارىن دديوارى قوتايىدا، شوونوارىن خوە ل سەر روويى
 ھەستى دەيلىت. ھەستا من، ئەڧا نازك و ساويلكە، مينا جامى
 حولى يە.

گولستانى يان ئادارى! ئەز ژھەپارە يا مۆر كىشامە دەر و ب
 فىلبازىيەكا چىكرى پرسىار كر:

– تو كىڧە چوويى؟

+ ما دى كىڧە چم؟ ژ تە بەرەف تە!

- تو ب چ فه مژوولی؟

+ من ل بهره چیرۆکا ئەڤینیا مه بنقیسم.

- ما چیرۆکه یان سه رهاتییه؟

گرنژینا وی ل داویا هه ڤوکێ واتیه کا فه شار تیا مه ره مدار تیدا بوو، لی به ریخودانا وی یا درێژ بیاقی هزر کرنی دگر نژینیدا قفلکر، ئیدی نه گرنه گه ر ب گرنژیت یان ب تنگژیت، ئەز هند ژێ نیزیك بووم هه تا دووری فرهه بووی.

سه ره بهستی، تبا به کێ پین خوه ژ ئاخێ بلند کرن و هه سپان دا پێ، رووی وی یی ب جامی فه وه رم تی و خه یالا وی یا نه چه جم تی د وه غه ره کا ئە سیریدا بوون، ئورسؤلا ب پشیکا خوه یا نازدار کریقه مژوول بوو، یاری دگه ل دکرن. ده ستین وی خاڤ بوون و رووی وی ته زی. ده می هی دی تبلین خوه گه هان دینه سویره تی خوه یی ته ر و ته زی، ب ته قنه کا قه هوایی هاتبوو بۆیا خرن. ل دۆر خوه زڤری، ده نگێ باز دانا هه سپان ده اته گو هی، هه می تشتین به ر هه ست جه مدی بوون، تنی شوونواری خهنده یا ئورسؤلایی د لیدا گه رم بوو.

جارنا هنگا فتن ره فتارا مروڤی دگوهوریت. من گه له ک هه ولدا کو خوه دگه ل ره فتاره کا دی بگونجینم، لی ژ خوه بوو. چبکین

بارانی پہنجرہ دقوتا، ہر چاقین من ل دہرگہ ہی بوون،
بہکو راشیل بہیت، لی گولستان؛ ئہوا من ناقی وی کریہ ئادار،
ل سہر عہرشی بلند رازایی بوو، نہ ئہز دگہہشتمی و نہ
چاقین وی ژ بلنداہیا لہشی من بی بچووک قہترہ دکر.

میناکی سمیتی ب دیواریفہ خوار ببوو، گوہی من ل سہر
میزی، خوین پیقہ ہشک ببوو، مینا سؤراقا تۆرینہکی خویا
دکر. چ راشیلین ئاداراوی ب پیژنا گولستانئ نہ ہاتن کو بو
پیشکیشکہم، ئورسؤلایی ژی نہ گوہی من دقیت و نہ پیڈقی
بی ہہیہ.. گوہی من بی گرنگ و سپہہی، بی بہا مال سہر
میزی و!...

*

ئادار - ۱۹۹۸

قەرەشيان

چاڦين ئاسمانى دخوته بوون، مژى ھەمى ھەيبەتا چىاي كر
 بوو كاغەزەكا ئەڦينداريى و دبەريكا سنىلەيەكا چوارده سالىدا
 ڦەشارت بوو. بەرى بەفر چارمىكيا خوه ل بن بارانى ڦەدەت،
 بايەكى تەزى روويى پەنجەرا بەكرۆى راموسا و سىمفونىيا
 دەنگى باى ھەمى سەربۆرا ژيانا وى ژبىردانكى ڦالا دكره
 چاڦان. روژانين ترسى، برسى، رەڦينى... روژانين خوينگەرمىى،
 شورەشى و بيروباوهران، ھەمى دڦلمەكى دوكمىنتيدا خرڦە
 بوون و جيھان ھەموو دبوو شاشەكا سىنەمايى و فلاشباكى
 ڦى فلمى دەھاتە دووبارەكرن. جگارەكا دى بەردايى و دبن
 ليڦليڦكانڦە گۆت:

— "بەر ل جھى خوه يى ب قەدرە..."

ھەروەكو پەنجەرى ئەڦ گۆتنە ژ ليدانا دلئ وى بەيىستى،
 دەنگەكى كەھى يى چ جاران گوھلى نە بوويى ژ كووراتيا
 وژدانى دەھات و لئ ڦە دگەراند: "بەرين بئ قىمەت و
 بەرھافىتى، ل ھەر جھى بن وەكو خوەنە!!"

جارنا ھشياربوونا وژدانى رەجڦكەكا خۆشبي دەدەتە مروڦى،
 مينا رەجڦكا كرىارا سيكسى، خۆشبيەكا سەير و تايبەتە،
 ھەستكرنا ب گونەھى دكەتە بيروباوەرەكا دى و ژيانى پى
 ددۆمىنىت. ھندەك دبىژن؛ "پىرەك ب گانەكى نا بن قەحبە"، لئ

ل ھەمبەر وئ ژی دبیژن بەر یخودانە کا حیزا مەرەمدار سەرئ
 وەر یسی دسەرداچوونییە، یی سیفەکی بدزیت، دئ گایەکی ژئ
 دزیت. ما نە بە کرۆی چانتکی خوہ ژ حەزان داقتا و ھەقالین
 خوہ بی نان ھیلانە دچەپەرئ گووینی دا، ما نە وی ئەو
 پیلانف ماچیکر یا مین دکرنە دریکیدا؟! ما نە ئەو بوو یی بەری
 ھەمیا قەگەرایە دەستپیکا خوہ یا ساویلکە؟!... وی ھزار نافمالی
 کرن ھەتا کو میر زەینەدین لی ببۆریت و بەھیلیت نیچیرئ ل
 ئاقارئ وی یی پەر جانکری بکەت؟! بە کرۆی ب ھزرکرنە کا
 دەنگ بلند، ھیقییەک بر و ئیک ئینا، تایی ئەنیا وی ببوو
 سۆرگولە کا خوناڤگرتی و ژبەر دئاخفت:

– ئەگەر ئەز دربەکی نە وەشینم، ب دەھان درب دئ پشت
 قوونین من کەنە مەیدان!

دەمی دەستی خوہ یی کلینس تیدا گەھاندی ئەنیا خوہ و ژ
 وەغەرا ھزرئ زقپی، ئاسمانی چاڤین خوہ گرت بوون و
 ژانەسەرئ ھەردوو چاڤین وی زیق کر بوون...

– فەرە سۆبە خوہ بگەھینمە رەخی میری.

ل سەر چوارلەپان ل بەر دەرازینکا میری د پەوی، مریدین
 میری پاپۆس دبرن و رۆناھیی ھەمی کوژیین تاری قەگرت

بوون. دەمى دەنگى رەوينى نقيژا سۆفيان تىكداي، ئەنيا مىرى
گرى گرى بوو. بلەزتر ژ دەنگى و سقتر ژباي بەكرۆ يى ل
سەر چوار لەپان كەفتە ھەمبەرى مىرى.. ب كوبارى و نيرينهكا
پر چريسهت ژئ پرسى:

- تو چ كەسى و تە چ دقئت؟

+ ئەز گوستيركا سولەيمان پينغەمبەرم، من ژبو تبالا مىرى يا
خوہ بارەبوو كرى.

- ئو بەرى نھۆ تو دتبالا كندا بوويى؟

+ ئەز سستريەك تيژ بووم، ب بەژنا گولین باخچەيى مىرى قە
بووم.

دگەل گرئژينا پر ھەببەتا مىرى پەر پيئقە چيبوون، دەقى وى
مەزن بوو، دەستى وى دريژ بوو، تيلين وى مينا تەقنى
تەقنپيركى باژير ھەمى قەگرت، چ نيھانى نەمان چاڤين وى لى
ليس نە بووين. ئەو پيرەژنين بو نەڤيکين خوہ بين ھيتيم ژ
بەرى سيلى كڤارک دئينان، دناف لنگين وى را دبورين و
ئەگەر دەقى وى يى مەزن پر نە ببا، ئەوى رۆژى دا زارۆکين
شەھيدى زک قالا مينن. سيبەرا مىرى بوو، ھەمى ھەژار وەکو
ميريا ل بەر پى بين وى بين گران دپەرچقین. لى ھەر دەمەكى

بهراز گه هشتبانه دانگا شویره، دا په رسیف هیتئ و ههمی
گولله بین وی دچرک بوون.

رؤژه کی، تیرؤژکین ئیفارییه کا دهستیپکا هافینی په نجه را ژوورا
وی دقوتا.. ل وی دهمی شنه بایه کی نه رم ماچی دکره گولین
گه نمی. ئه وی ژنکا نافی وی گولیچن و پشتا وی ب فیدانا
گولین گه نیمفه چه میایی هه تاکو بوویه نیشانا پرسن، چاقه کی
وی ل دهشتا دوبانی و چاقی دی ل وی کورکی شالوکه کا
دهقلو ددهستیدا و بهری دوازه سالان گلزانکین وی فه دکرن:
- وهی ی ی.. چهند یی نه حه جمتی بوو!

ئاخینکه کا کوور هه موو بای دپشین ویدا گوهوری و روندکه کا
سویر رووی وی یی به قه مۆکی کره جوک و شت راوه ستا...
پاییزه کا ئاخلیفه بوو، دهمی تللییان ب قاچاغی ل سهر پشتا
هیستره کی گه هاندییه گونده کی بینفره ه و تیکه له ژ خوشی و
ئیشانی.. ئه و سینگ هیشتا شیر تی نه گه ریایی ب رازیبوونه کا
ژ دل کره یاریوک ددهستی گه نجه کی دیم وهستیایی و چاف
پر هیفیدا، ئه و ئیشان و وهستیانا هه، گه له ک یا خوش بوو.
رههین خوشیی ژ ئیشانی دبن، بین ئیشانی ژ خوشیی دبن..
ئو ژیان هه فیکه کا سهیره ژ ئیشانی و خوشیی!

گر نژینه کا کزگریوکی ژینا وی یا بوری کره فلمه کی سینه مایی
 و مینا خه ونروژکه کی ل بهر چاقان دبوری، ده می مه لوک
 دکیشان و سترانین نازادیی دستراندن! چهند چه ز دکر په یقه ک،
 ب تنی په یقه ک ژ وان سترانان د بهر گولیفیدانی را بهیته بیرئ،
 لی بیردانکا وی خائینه و ئە زمانی وی فیڕ نه بوویه دره وی
 رويس بکهت. بایه کی گهرم روویین وی بین خونا فگرتی
 ته زانندن و ژ وهغرا هزری زفراند، ل دور خوه زفري، کوری
 وی یی دوا زده سالی، خودانی شالوکا ده قلو ب بهر چاقان نه
 کهفت، دلئ وی ژ سینگئ فه رست و ژ دل فیژاند:

– دیموکرات! دیموکرات! کوری من دیموکرات!

بله ز و بن ئاراسته یین ده ستنیشانکری دبا زنه کی فالادا دزفري،
 گولیین وی هه می ژ ده مه نا وی کهفتن، ب زه قیئ وهر بوون.

– وهیلا ل منئ، خولیسهر دوژ منئ! بابئ بهرزه، ئە فه کور ژئ
 بهرزه بوو.. وهیلا ل من ب رهشئ خولیسهر دوژ ... منئ.

ههروه کو عهرد کون بووی و دیموکرات داعویرای.. دایکی
 وهکو هه سپین حینج گولیین گهنمی ل بن خوه دهه رشانندن و
 زیماره کا دلسوژ دکر. لی ژبلی رهپ رهپا پی یین خوه ههست

ب چ تشتین دی نه دکر، بیده‌نگییه، شه‌قه‌کا هۆف و دلره‌ق ب سه‌ردا هات. نه ئاگر قنییه و نه هه‌یف ل ژفانی خوه هاتییه.

"برومیتوس"ی خوداوه‌ند، چرایه‌کی گه‌ش ژ له‌شی رۆژی فه‌کر بوو، ئوو دتانی هات.. لی ره‌شه‌کین به‌کرۆی ب ریقه‌گرت، کره دکارتونه‌کا جگارین قاچاغدا، ئوو دبن په‌رین شه‌قیقه ژ ئافی ده‌رباز کره لایی دی. برومیتوس ب دزیی هاته‌گونه‌هبارکرن و ژنکی بازدا، ره‌شه‌کان دا دویف.. هه‌تا دنهاله‌کیدا چاندی و ب سه‌ره‌رازی ژنیچیرا خوه زفرین.

به‌کرۆی ده‌ستی خوه ل ملی وان دان و ب شانازی دگۆتی:

– "ئه‌گه‌ر دیتم ئه‌زم، ئه‌گه‌ر نه دیتم..."!، ئوو به‌ردا که‌نیی.

پشتی ژکه‌نیا خوه یا کریت ته‌فاقبووی، ب رژی پیقه چوو:

– گۆته‌کا مه‌زنانه و دقیت نه‌هیته ژبیرکرن.. چ وه‌لاتینی ب سه‌ر پاراستنا کلتور و پاشمایکین بابکالکان نا که‌قیت. ده‌می سپیدی، تبلین "جۆبیته‌ر"ی دریژ بووینه به‌ر په‌نجه‌را و هه‌می زه‌قییان، جه‌نده‌که‌کی ل به‌ر گه‌نیبوونی و گیانه‌کی دلقوتکی سینگ لی پاونگری هه‌لگرتن و ب دلۆفانی دانانه په‌نجه‌را دیروکیدا، ئهو په‌نجه‌را به‌کرۆی ده‌مین سه‌رخۆشییدا جامین وی دشکاندن و ب پرتین وی بین شکه‌ستی که‌قالی

دیموکراسی د نه خشانده لږ به رزه بوونا دیموکراتی دناڅ
تاریستانا شه قیدا و نه دیتنا جهنده کی وی خالا ئالوژی بی بوو.
ناڅی وی ببوو ئه ژدیهایه ک دریا ره قاندنا جگارین قاچاغدا و
ئیدی نه ما مه لال مه ولیدا بخوینن.

ژبو کو به کرو ههست ب چ گونه هبارییان نه کهت، په راڅی ناڅی بو
بیهن و دلقتکا دیموکراتی هیلا و ل به روژی گاره ی دنگ خرڅه
دکرن، دنگین چووچکان، شقانان، که رین په زی... دنگین دزیکه ران،
شوره شگه ران و دهر به دهران، هه می دنگین ژبیرکری و بی نه
ژبیرکری دادعویران و ناڅا دیموکراسی ب سه ردا دکر. زکئیشانه کی
گرت و ژبه ر به رسوژکی هه وی څی نه دکه فتن. ل روژا جه ژنا ژ
دایکبوونا میری و ل به ر دهر گه ه می مزگه فتا پیروژ، ئه و به ژنا مینا
قورمی که زوانی و ئه و دیمی وهک بی بوما ب دیموکراسی
سه رخوش ببوو، ژنشکافه بو عورعورا وی و قهره شیا ب ئه یوانیڅه،
سه ری وی گرتن، بی مفا بوو. ئاشکی وی تهحه مولا چ تستان نه ما
بوو، مینا به رازین بریندار، بهین لی چک ببوو، زهر و پیتی، خاف و
له رزوک، چاقین وی بین حیزه که ل دهست و په یقین هاریکار بوون.
جوانمیران نایه ت پیڅه دخواندن، تابړک دکرنه دهستی... لی ژخوه
بوو. دم بو ده می خرابتر لی دهات، دبن خوه دا چوو، ده لنگ لی
گریدان، ده لنگا هافیت و بیهنه ک ئیخسته جقاتی، که سه ک نه ما
دهستی وی ب دنیڅه نه بیت.

"برومیتوس" ئى چىرا قى، ئەو پىرەژنا كقار ك ژى ھاتىنە ستاندن، ئەو كوركى دواز دە سالى بىن شالۇكەكا دەقلۇ دەستىدا و دەنگى "جوبىتەرى" ل ئاسمانان، گەھىشتە بەر دەرگەھى مىرى و مانگرتن. دەنگ ژ جقاتى بلند بوون، ھندەك شەرمىن بوون و ھندەكىن دى ب بى شەرمى گازی دكرن:

– قى لەشى پىس و گەنى بكەنە دەستاقەكىقە.

مىر زەينەدىن مىرەكى پرى سەربۆرە، ئاقلمەندە. ب گرنژىنەكا خەمۇكىيا توند و مجد فەرمان كر:

– بلەز ببەنە نەخۇشخانى و چارەسەر بكەن.

پاشى ھىدى ل جقاتى زقرى و گوت:

– كارى مە ب بەكرۆى ژى دقەتيا!

فەرە ل دەسپىكى مىر خوە قاىبل كەت، پاشى خەلكى! ئەزا وى، ب فېلبازى دگوتە نەھشىي:

– ھەر مللەتەكى گياندار، ھەمى جورىن مروقان تىدانه، فان ھەمى جوران مافى ھەى دەرگەھى مىرى بقوتن.

*

نيسان ۱۹۹۹

ل سے یرانگہ ہی

دقان كولانين هه دا، ئه وين ب ئيمپراتورى خوه قه به رزه بووين،
هزاره ها كه رنه قالين ئه فينيى و پيكفه گريدانى دبيرانكيدا دزين،
ئو دبيرانكا نهو بوويه تهنه كه كا گلئشى و ل بهر ده رگه هى من
بى كو گه لك ژته نه كا خوه يا گلئشى خه ريب بووبى ژ گرا دا
ته نا نا بيت.

مروقى ئالوز، هه ر تشته كى خوه پئقه گريده ت، دى بى ژيتن،
خو ئه گه ر ده مده مى بيت ژى. هه ر تشته كى دگه ل مروقى
بژيت، ب ساناهى كه هى و كه فن دبیت و مروف پتر پئقه ده يته
گريدان. ئه ز هزر دكه م پشتى رووبى قان كولانان چرمىسى و
له شى وان بى ته ر و نازك مشتى كه ندو كور بووى، هزرا من
گه نج دبیته قه .

هه ولدانا من؛ هه رده م شه ره كى په ر فه كرىيه د هه قذرئيدا.

سيبه را په يقان دهوندرى ئه زمانه كى بى په راقدا، فه ريژه كا
سپه هى و نيغ فه شارتى، مينا سوولافان ب سه ر هه ستين من
بين نفيسه ر و وه رگر، فه قىي حوجره يان و گوتاربيژئى روژا
ئه ينيى، ده يتنه خوار و هه ستا من بى ته ر دبیت. راهاتنا مروقى
دگه ل له ييزتنا رهنگان و ژه نكيبوونا ميناكان هه موو په نجه رين
ژفاندار و فه كرى بين به له خ دخه وخينيت، ئيدى چ بلبلين شهيدا
ب هه روه سترانا بو سه ره بستى نا سترين. بشكوژين قى

هزرا هیژ نه گوتی، نه فه بووینه. ئو یارا من یا چاڤکه سک
دبهر مه لوککیشانیږا پشتا وی یا چه میایی دئیشیت.

ئیشان شه نگستی هه بوونیه و گوهارتنا تیلین شه هدئ یه.

گه له ک جاران مروّف په نا دبه ته بهر ڦالیومان، لی ژانین هزرئ
ب ڦالیومان ته نا نابن، هه می په یقین ئارامکر ژئ، هندی ل
سهر ئه زمانان دهینه گوتن و فه جوین، یین ئیکسپایر بووین و
ئیدی نه ما په یقین رویت و دهنگدار رولئ خوه یی کاریگه رئ
جاران ببینن.

ل هه مبهر ئه وی ژه یلا سوړ ڦه رستی و دباژیریدا بوو یه
گشتاسب، ئه ز دئازرم، ئه ف ئازریان و هلوه شیانا دهه مان
دهدا من پیچه کئ ئالوز دکه ت و دهرزه کا زراف دئیخته
دیواری باوه ریئ.

ئولدار دبیزن؛ خوه چه ماندن تاعه ته، ئه وی نانی هه ژاران
دده ستاندا بیت سیبه را خودئ یه دکه فته سره عه ردی.
ئولداران ب مهراقی به حسی که نیزه ک و مال و بیلایین میری
دکرن.. ل داویا هه موو سوحبه تان ژئ دابیزن کو پیه کئ
هه سپی وی یی شکه سستییه، نی ژبلی خودئ که سه ک یی
کاملان نینه.

خودى ب تنى يى كاملانه و ئەم ھەمى كۆلەيىن گونەھكارىن!

ئەز و فەرىن ل سەيرانگەھى دروونشتى بووين، مە بىردانكا
خوھ دادقوتا.. دەستىن وى يىن زفروپىتى روويى پەرداغى
دپەرخاند. ئو ئەز، ئەوئ شەرمىن ژ زفرايىن، ھىشتا تەختى
بروكروستوس مۆركىن پىشتا من ماچ نەكر بوون. من ب
كوورى ھىف دكرە فەرىنا سەرچەماندى و پاشى ب دەنگەكى
خەيالووى من ژ ھزرىن وى يىن مالخوليانكى دەرىخت:

– جارنا دېر فەخوارنا مەيى را ئەز دغاي دچم، لى خەونىن
من دېنە تەم و عىلنجى من ھىشار دكەن!

ھەرودەكو جرفەك قى كەفتى، ب نازكى فەگەراند:

– تە بەھسى خەونان كر، شقىدى من خەونەكا دىتى.

+ خودى خىركەت.

فەرىنى فرەكا شەربەتى دا سەر لىقئىن خوھ و چبەكا مينا
روندكى ژ كوژىي چەپى ژناقبەرا لىقئىن وى ھاتە خووار.. تىشتى
سەير، وەكو ھەموو كچان، چ پىكۆلېن پاقتۇرئى نە كرن.. چبەك
ژ ئەرزىنكا وى كەفتە سەر پەرۆكى سىيى يى سەر ماسى و

وهكو بازنهى چق ژئ چوون، ته مهت دهره مهكى ل لايئ وئ
يئ ميئى ميناكى روژئ هاته نه خشاندن.

ب ماوهر تيكرنه كا ئه خيلى، بيتهنه كا خوئ چاقئين وئ مانه ب
وئ روژيئه ئه وا ژ كوژيئ چه پئ يئ هر دوو ليئين وئ
دابه زيه سهر ماسئ.. ئاخينكه ك راهيلا و پيئه چوو:

... "شفئيدي، من دخه ودا دديت مار دبارين، مارين مه زن و
ستور، مارين بچووك و زراف، هندهك د زهر بوون، هندهك
پنى پنى، ئوو هندهك د رهش. ترسهكئ ئه ز گرتم و ئيكي ئه ز
بهردام، لئ ترسا من يا ههره مه زن نه ژ بهر ماران بوو، خه لك
هه موو دسرؤشتى بوون! ههر ئيك ب كارئ خوئه مژوول
بوو، دكه نين.. دبؤغومين و ب بسته هئى سوچه تا ماران دكرن..
هندهكان دگؤت: ساله كا دئ ژئ مار دئ بارن، لئ دئ كه قلئين
خوه گوهورن.. ئوو هه موو پيئكه داكه نن، هه روه كو نوكته يه كا
نوو هاتييه گؤتن. جار مژئ دهرئ ئاسمانئ دگرت، مار ژ ناڤ
مژئ دبارينه سهر عه ردئ، جارنا ئاسمان دا مژئ هه ميئ
قه خوئ و ژ ئاسمانئ ساهئ و سامال، ههر مار دبارين. بارينا
ماران كه سكه سووره كا سپه هئى و سه رنجراكيئش ب ديئمئ
ئاسمانيه نه خشاند بوو... ئه گه ر مارهك ب بهر پئ بين ئيكي
كه فتبا دا بهرئ خوه ژئ وه رگيريت و ده ته رئ، ئه ز پر

ژخه لکی دترسیام. من چاقین خوه کرنه چوار و ل ته دگیران،
 تو نه دیار بووی.. ژنشکه کیفه من سه ری ته دیت، یی ب سه ر
 له شی ماره کی پنی پنی فه.. تنی خه لک ژ ته دره فین. هه می
 ئومیدا من د وی مار باراندنیدا، دیتنا ته بوو، تو ژ هه فکی هه تا
 بنی پیا ماره کی پنی پنی.. ئە ز ئیخستمه دهه لنگفتنه کا دژواردا و
 من ژ بنی پیا کره قیژی..."

روندکان رووی فه رینی کر بوو جوکه کا به زهک و خممکین
 وی که هنیه کا ئافزه بوون، روندک دناف کلینسا ددهستی
 راستیدا فه شارتن و ب گرنژیفه به ردهوام بوو.

– دهستی دایکا من ل سه ر ئە نیا من بوو، دبن لیفلینکانفه
 تشتهک دخواند، ئوو مه قه سه کهک دانا بوو بن بالیفکا من. من
 نه زانی کا پشتی مه قه سه کی چ گوته، لیقین وی دلقلین، لی
 ههروه کو چاقین من ب نفیسینه کا ژ دوورقه هاتینه نووساندن
 و هه ولدهن بخوینن. مه وکیب "گشتاسب" دبه ر مه را بووری، ل
 سه ر پشتا هه سپی خوه یی نازاندی – ئە وی ئولداران ژ دره و
 ژی خه به ردای – گرنزینه کا مژدار چاقین وی راست و چه پ
 دبادان، یاوه رین وی هه می دچه ماندی بوون. ل وی چاخی
 فه رین ژی بیده نگ ببوو، چاقین وی ژی دگل چاقین من ب

لڦينين "گشتاسب" ڦه بېوونه رادار. سرت ل من زڦرى و ب
دهنگه كى مشت سه رسورمانى پرسياركر:

- ئەڦين هەنى.. بۆچى دچەماندینه؟

+ دا مئىرى چ دندكین گەنمى نه دزن.

- پا تو بۆچى خوه نا چه مینى؟

" + هندی من يا خوه چه ماندی.. پشتا من يا بوويه قهنته ره. "

بهرى غهیدین ره شمالا خوه دانته سهر دئیمى "گشتاسب"،
پاکیتا خوه يا جگارا و سخارته، من راكرن و مل ب ملئ
فهړینى ئەم ل بهر لیڦا ئاڦى دمهشین، دهمى ئەم گه هشتینه
سهر پرا پیاده یا دناقبه را ههردوو لایین ئاڦیدا، دهنكى وئ
سوولاڦا چيكرى و چبکین هوورین ئاڦا پاڦر هه می خه مین ل
سهر ئیک کومبووین ڦه ره فاندن.. فهړینى دهستی خوه دپشت
ناڦته نگا منرا ئالاند و ب تنازی دگوت:

- دهنكى ئاڦى خوشترين هوژانه، بۆچى بو من ناخوینى؟

+ ڦاژگه ركرنا لاپهړین ئاڦا هه يا هه یی دانپیدانه ب بهژن و
بالا سه ركه فتنه ك بهسته لوکى.

دهمى ئەم دسەر قەنتەرا دىن سەيرانگە ھىدا دېۋرىن، ب تىئى
چاقى ل من دىئىرى و بشكۈرىنەكا سادە و بىگونەھ لىئىقن وئ
كر بوونە مال. ھەرۈەكو دزانى كا چ دمه ژىئى مندا دلئىت:

– تە چ بۆچوون ژ خەونا منرا نە برنە دەر؟!

دەنگى زەلالى "جوان حاجۇ"ى ئاسمانى سەيرانگە ھى دېرى و
زەنگلا ستوويى ھەسپى "گشتاسب" بلەز دەر مەرا بۆرى، توزا
شوون پىن ھەسپى بەرسقا فەرىنى دگەوريا مندا ھشكر. ب
راستى ژى من چ بەرسقن زەلال بۆ نە بوون – ھەلبەت پىشتى
جگارن ھەشىشاۋى بىن قاچاغ و نقشتى بىن "مەلا حسۇ"ى ب
بھا كەفتىن، بىگۇمانە كو دى ژانن ھزرى ھىواشتر بن.

ھىشتا رۆژى پەرىن خوە ب تەقافى نە داھىلا بوونە گۆرى،
ھندەك ستىرىن دوور ل ئاسمانى دىرسقن. بايەكى ھوون
يارى ب پرچا وئ دكرن و ھەر دوو پىشنى من مشتكرن.
خۆشىيەكا نەپەن، ئارامىيەكا ۋەك مزگىنى دىلى مندا سەما دكر.

ھىشتا سوحبەتا بىدەنگى تەقاف نە ببوو، دەمى من ھەۋلدا
ئەو پرتىن – ژ خەونا وئ – دمه ژىئى مندا شىن بووین، بىمە
بەر ئىك. من نە دزانى ئەو چ ھزركرنا درىژە پىقە مژوول

بووی. لځ من دزانی و بؤ من خویا ببوو کو بیډهنگی ژ مه
ههردووان سوحبته خوشتره!

*

گولان ۱۹۹۸

گورگیس

بارانی قه کر بوو، که سکه سوړی ل بهر ئاسمانی گرنژینه کا
 قه کری ژبو گولین بشکوړی دبهر پستویی عهردی را دره شاندا.
 زه قی بین خه ملاندی مینا ژنکه کی بوو، تازه ژ سهر شووی
 دهر که فتی، هینستا هنده ک چبکین ئاقی وه کو خونا قی ژ دافین
 پرچا وی دکه فتن و تنی خاولیه کا که سک ل سهر له شی وی
 بی پاقر پالدهت. نیسانوکان هنده ک پنتکین سوړ و
 سهرنجر اکیش ل سهر رووی که سکاتی نه خشاندا بوون،
 جوانی ژقی دیمه نی دلقه کهر شهرم ژخوه دکر. هر دهمی
 چاف ل سهر سوبه هییا بوو کینی دچهرین، خوشی و
 دلخا قبوونه کا نولا ته قاقبوونی ژکریاره کا ئه قینی ته زینک ب
 سهر له شی مروقیفه بهردان. بایی بهری هه یامه کی زله هین
 بله ز ل دیمی هنده ک گولان دای، رووی وان ژچبکین بارانی
 قه شارتی و توز و ته قنا بهد بهختی هیلیه پیقه، ب نهرمی
 یاری ب پرچا وی دکر، ژناقبه را قولپکین بهرسینگادا خوه
 دخویسانده ئاف مه مکین ژخوهی ترشبووین دا، ئو دکره
 فه راشین.

هه لامه تی به ژنه کا زراف، ملخویل، دیمه کی خه موکی کونی
 خوه ل سهر دادای، نیرینه کا کوور دنه دیاریتدا، گرنژینه کا سار
 و مزدار، هه ردهم هه قالجیمکین هاتن و چوونا وی بوون.
 خه لکی وه سا هزر دکر کو ئه ف ژنا هه نه ئاقل ته مامه. هنده کا

دگوت ل دهمی خوارن و فیشهک بۆ میړی خوه دبرنه لایځ دی
یځ رووباری، شهقهکی ئه جنا هنگافت بوو، چونکو کچا میری
ئه جنا ل سهر رووباری دیت بوو، پرچا خوه قه دهاند. هندهک
هه قالین وی بین خوشهقی دگوت: دهمی تهرمی میری وی
ئینایه بهردهری خانی، توشی هه لنگفتنه کا دهرونی بیوو.

ژنین دیوانا ئیقارییا بهردهرازینکا خانی ژی دگوتن:

– ههر ژ که قندا یا هوسا بوو، ئه قه نه خریا نیمویځ و ئوشانه یځ
به قال بوو. ههرو سپیدی ئه و تفالا هه ژده سالی، دا سندوقین
باجانسورکا و خیارا ژ ترومیپلی دانیت و ریژ ب ریژ ددانانه
بهردهری وی دکانا پشکهک ژمالا وان...

ژنه کا دی ل هه قالا خوه قه گیرا و گوت:

– خۆلیسه ر دۆژمنی، د زارۆکینیا خوه دا چ خوشی نه دیتن،
دجیحیلینیدا ژی ئه قه یه یا هون دبینن.

ژنه کا ئیچه، ژ نوو گه هشته دیوانی و هیژ نه روونشتی ب
که نی و گله بیقه دگوت:

– دیسا به حسی تریزایا هه شپوه ره ... ما وه چ سوحبه تین
دی نینن، نی مه چیرۆکا وی یا ژ به ره.

+ ما سوحبه تا چ بکهین، دیوار ب گوھن!

- سوحبه تا شوْلی بکهن.

+ ما فئ رهوشا مالمیرات، شوْلهک بو ئیکی هیلایه!

- بهحسی ئاقدانا ههدیقی بکهن، خوْئه و ژى بهتال نه بوویه؟!

هیشتا کهسهکی نه ئاخفتی ههفسوویا وئ بلهز لی فهگهراند:

- پا تو یا تامساری ... قهحباجووبئ!

خهزالئ ل تریقینادا، لهشی وئ ههمی دگهل کهنیا وئ دلئی و
مههکین وئ یین پیچهکئ شوْر مینا دوو پشیکین گهفزی دکهن،
دبن پستووئ ماکسین کهسکدا دلهبیزین. وهکو کهفتنا بهرهکی
مهزن، خوه بهردا ب رهخ ههفسوویا خوهفه و دهستی خوه یئ
راستی ل پشتا وئ دا، جرفهک ب ههفسووئ کهفت و گوئ:

- ئوووی ... قوزپهحنئ، ته میلاکا من ژپشتئ فهکر.

+ ب خودئ خهبهرئ ته دخوْشن.

نازدار، ژنهکا گهنج و رهش ئهسمهر بوو، ب سهرسورمایی
بهرئ خوه ددا خهزالئ و خهجئ، پاشی لهشی خوه ههموو
دگهل دئیمئ خوه زفراند و ب تهقافی کهفته بهرامبهر ههردوو

هه‌ئسوویین حینج و خه‌به‌ریژ. خه‌زالئ ب که‌نیفه ده‌ستی خوه
دانا سه‌ر رانی خه‌جئ و ئیشاره‌ت کره نازداری:

– ئه‌ف خانمه یا شه‌رم دکه‌ت...

خه‌جئ پرته‌کا به‌نیستی کره دشکه‌فتا ده‌ئئ خوه‌دا و بیئ به‌ری
خوه بده‌ته نازداری، هه‌روه‌کو نه ل ویرئ، لی فه‌گه‌راند:

– ما چ ژئ کیمه.. حه‌دیقا وئ یا ئاقدایه.

نازداری هه‌ست ب کیماسی کر و ب بیگونه‌هیه‌کا مینا
زاروکان، هیدی گوئی:

– مه ملکه‌ته‌کی زور ل گوندی هه‌یه، لی ل قیره مه هیشتا
حه‌دیقه نینه، هوون هه‌می دزانن ئه‌گه‌ر ئه‌ف عه‌سکه‌ریا
مالخراب نه‌با، دا میرئ من کار که‌ت و دا خانیه‌کی باشتر بو
مه کریت.

به‌س پا خودئ مالا خومه‌ینی خراب بکه‌ت کو ئه‌فه ئینایه
سه‌ری مه. هه‌تا کو هوون ترانا بو خوه ب مه بکه‌ن.

نه‌برا کزگریوکی یا نازداری بو ماوی دوو سی ده‌قیقه‌یان
جقاتا ژنین به‌ر ده‌رازینکا خانی بیده‌نگ کر، خه‌جئ ب

گرنڙينه ڪا فرھ ڦاڇڪي ڇوہ ڊڄو، ڇه زالي جھي ڇوہ ڇوشڪر
و ب پيٽراڻڪي يا ڇوہ يا جاران دهرگهه بيدهنگي گرت:

– ٺه ٺه ڪي ٺه ٺه تفاله ٺيناپه دناڻ مه دا؟! ما ڪي ٺمه ٺ ته
زهنگينتره، ڇوليسه رنه ڪري مه به حسي حه ديڦا ته يه، نه يا
مالي.

+ حه ديڦا ڇ؟! +

– ٺهوا هه ر شه ٺ ميڙي ته ٺاڻ ددهت.

هه ميا پيڻڪه به ردا ڪه نيي، نازداري ٺي ب ڪه نيها ڪه شه رمڪري
پشڪداري ڪر. پشتي بيپنه ڪي ٺ نوو نازداري به ردا ڪه نيي...

ڪه نيها ڪه ته ر و تا رادده ڪي دهنگ بلند. ڇه زالي گوٽي:

– ٺه ٺه ته خيره! هيدي هيدي، ٺه گه ر دي تره ڪي ڪه ي هاااا.

+ ب خودي ٺ نوو ٺه ٺ تيگه هشتم.

– ته ٺي وه ڪو وي ماڪه ري ڪر، ٺهوا روڙا پاشتر دنوڪتا شيڙي
ڪه هشتي.

دگه ٺي ٺاڇفتي ڇه زال رابوو ٺ پياڦه، هه ميا پيڻڪه گوٽي:

- کچی نه رابه، هیشتا زوویه.

- دیوان ب ته یا گهرم و خوشه.

- هندی تول دهف مه بی، ئەم هه می خه مین خوه ژبیر دکهین.

- ئەف خه زوویه، یا پیگوتیه، سوحبه تا ئەو دناقدا نه بیت، ب
فلسه کی نا ئینیت.

+ نه ب خودی ئەز دی چم، میړی من یی تبعهت نه خوشه،
هه می زه لامینی یا وی، ل وهختی فراقینی خوه ل سه ری
ددهت.

- ئوو ب شهقی؟!

+ ب سه ری ته که مه، ب شهقی، ژفی خه جوکا گاندر میتره.

- وهی دایینی ... پا چ که سا گوھل ته بیت، دی بیژیت، روژی
بیست و چوار سه عه تا دبن میړی خوڤه کورک دبیت.

خه جی ب که نیفه گوتی:

- کا تو روونی، ئەف شهقه دی میړی خوه ب قهر دهمه ف ته!

+ خوشکا من، ئەگەر مېرى تە بەندكەكى سۆر و زەربا، دا
ب دەرى ھەبانا خۆفە بيت.

ب ريفە بوو، ژپشتفە گۆتە نازدارى:

– نازدار، سالاڤال تریزایی بکە.

دەمى نيفەکا جقاتى فەرەقى، خەجى ل نازدارى زفرى و ژى
پرسیار کر:

– ما تە ئاخفتن دگەل تریزایی ھەيە؟

+ ھەڤالا منە، ئەز و ئەو پیکفە قوتایی بووین.

– پا تە بۆچى خواندنا خوە تمام نەکر؟!

+ بابى من ب تەعدایی ئەز دەریخستم و دامە کورى شریكى
خوە.

– تە دقیا؟

+ نەخیر، بەس من نەڤیا ئاخفتنا بابى خوە ل عەردى بدەم،
بەرى بیژتە من، ئاخفتنا خوە دگەل وان دابوو.

– ئەو یا بوویە دخترە و تو ژى ژنا بەرمالى.

+ ئەز ژ وئ زیره کتر بووم، لی بهختی وئ ژ یی من باشتر بوو.

- بهختی چ؟! ما تو رهوشا خولیسهری نابینی، گرچن و ب تنییه.

+ ئەو دترسیت تیکهه لیبی بکته، ل هه می خه لکی یا ب گومانه.
- پا دبیژن بهری شوو کته، نه یا وهسا بوو.

+ نه خیر، هه ما پشتی دوتماما وئ ب میزقه خیانهت لی کری و جهی میری وئ بو حکومه تی ئاشکرا کری، رۆژا دوویفدا تهرمی وی ل بهر دهرگه هی نه خوشخانا کومه لگه هی دیت، دونیا روهن ل پیش چاقان رهش بوو، ب دهمه کی زوو پشتی به هی ته قاف بووی زقریقه دهوکی و دگه ل پیره دایکا خوه دژیت.

تریزا کچکه کا سوحبته خوڤ و مشتت تین و ژیان بوو. ژبه ر کول بهر دکانا بابی خوه بوو، فیزی زرشه رمیی و سه ره ده ریا دگه ل خه لکی ببوو. ل ده سپیکی ب کی می تیکهه لیا موسلمانان دکر، لی پشتی که فتییه د ده ریا ئەفینا "گورگیس" دا، هه ز ژ هه موو مرو قان دکر، دگه ل موسلمانان مینا وان بوو، ئەگه ر که سه کی نه نیاس، کو نه خه لکی کومه لگه هی با، ئو هات با

دكانا بابی وئ، نه دزانی كو تیریزا نه موسلمانه، خو كوردی
یا وی ژی ژ یا گهلهك كوردان باشتر بوو.

هیشتا مریه ما كچا وی دوو بوهار ته قاف نه كر بوون، ده می
كه لا كوردینی به ری گورکیسی دایه چیا. دگوته خهلكی كو
می ری وی ل باشوری عیراقی كار دكهت، خهلكی كومه لگه می
گهلهك چه ز ژی دكر، خهلكی دگوت؛ دهستی وی بی پیروزه ل
زاروکیان وان دهیت، وی ژی چ ته خسیری دخزمه تكرنا
زاروکیان دهقه ریدا نه دكر. دم بو ده می ب دزیکیفه، كومیان
دهرمان و پیدقی بین نوژداری دگه ل می ری دوتماما خوه بو
گورگیسی و هه قالین وی دهنارتن.

روژه کی ئه منی ژناف نه خو شین وی کیشا دهر، دبیزن دناف
چوار دیوارین تاریدا چ نه ما بوو دگه ل نه هاتییه کرن. ئه و گولا
رووخوش و گهش، مینا قالبه کی به فرال بهر هه تا فا ته باخی
دحه لیا و چرمسی.

پشتی هزار نافمالی و بهرتیلان، ههر ژ ره شه کین خویری بین
بچووک بگره و هه تا دگه هییه زک زلین به غدا.

نیفرویه کا نیسانی بوو، ب سهرچه میایی ژ تاکسیی دابه زی و
ب دویف مه ترانیفه دچوو مالا دایکا خوه. هیشتا هه فتیه که ب

سہر بہر دانا ویتھ نہ چوو بوو، ہیشتا مریہ ما ژ شیرفہ بووی
تیر دھمیڈا ویدا نہ نفستی، قیژی ژ مالا وان بلند بوون.
موسلمان و فہلہ یان ب ہہ قرا قہستا مالا وان کرن، لہشی
گورگیسی ب خہوہکا گران نفستی ل نیفا حہوشی بوو.

ژبلی شوون گوللہیہکا ل رہخی چہپی ژ سینگی وی، چ برینین
دی لی نہ بوون، ہمیہا دکرہ ہاوار و پرچین خہ قہدچرین،
تنی تریزایی ب توندی مریہم ب بہر سینگی خہوہ قہ نابوو، خو
روندکہکا ب تنی ژی ژچافین وی نہ دہاتہ خوار.

ئہف دونیا ہو بہرفرہل بہر وی یا بوویہ قہلپیچکا کہزوانی،
ہہدارا وی ل چ جہان ناہیت. ہہیامہکی ل باژیری دمینیت،
بیہنا وی دہیتہ سہری دفنا وی، نزانیت دی کہنگی بیتہ پینچ
شہمی دا مریہمی ب دہتہ دویف خہ و قہستا کومہلگہہی
بکہن. لی روژہک بی ناچیت، جارہکا دی قہدگہریتہ قہ باژیری.
خودی خیرا وی بنفیسیت بی قہگہراندیہ سہر کاری وی. ما
ئہگہر کاری وی بی مروٹایی نہ بایہ، دوور نہ بوو ژمیژہ خہ
کوشت با.

– بی لومہیہ، خودی ب سہری کہسی نہئینیت.

ليٺفين وي، گرنڙين ٿبير ڪر بوون و ڏيڻي وي ڊگهه خه موڪي
 و بوغوميني راهات بوو. لي ده مي ب تني ڊگهه مريه مي دما،
 گرنڙين و خوشي بين دناخي ويڏا ڦه شارتي، دا سه رهله دن و
 ڙيان دا نوو بيته ڦه، ٺه ڦ ليٺفين ٺه ڦه چهندين سالن قهله مي
 سوڙاڻي ماچ نه ڪرين، ل هه زرهه تا مريه مي دبشڪورن و ڙيان ل
 بهر پي بين وي سه مايي ڊڪهه. چهند ويڦه تره پتر ب
 مريه ميڦه دهه يته گريڏان.

ٺه گهر زاروڪين هه مي جيهاني ل سهر سينگين دايڪين خواهه ته نا
 دبن، تني تريزا ده ميڙا ڪچا خواهه دا ته نا دببت و دعاي ڊچيت،
 خوڙي يا وي يا هه رهه مه زن ٺه وهه ڪو سپيدهه يه ڪي رابيهه ڦه و ل
 شويئا مريه مي گورڪيسي ب رهخ خوڦه ببينيت، لي ڪه تواري
 هه ڪ و نه دلوڦان، هه مي سپيدهه يان وي خوڙي يا وي يا
 ٺه بهه دي ڊڪهه بهه. گورگيس ميڦانه ل مالا خودي و خودي
 ڙي دهستوريئا ميڦانان نادهه.

لي سه رهه راي ڦي چهندي ڙي هه رهه ڦرڪي يا خودي ڊڪهه، ل
 وي هه زرينهه ڪو روڙهه ڪي دي گورگيس ڦه گه ريت. گهله ڪ جارن
 هه قالان گوٽي: "سهه رڪهه فتن نه ٺه وهه ڪو مروڦ چ جارن
 نهه ڪه ڦيت، لي سهه رڪهه فتن ٺه وهه ڪو ل پاش ڪه فتني ڙي رابيهه ڦه
 و بهه ردهه وامبي بدههه ڙيني". ههه رچهنده بهه رسڦا وي يا بهه ردهه وام

بشکورپينه کا کورته، لی دهمی ب تنی سترانین گهرمین
عشقاوی بو مریه می دبیت و پیکه دنن، هزاره ها چاقین
زیق و برسی دبیت یی ب دویف ریقه چونا ویقه.

مشه جاران دگهل "فینوس" یی دچوونه باخچه یی گشتی، سه را
هندی کا کور پتر سهح دکه نه کیژان ژ ههردویان، ب شه
دهاتن و دگهل فی شه رده فی دست و لهشین خوه زی
دلقاندن. لی که سه کی پیژنا "فینوس" یی نه ددیت، یا ژ خه لکی فه
دگهل خوه دناخفیت. روژه کی دگهل هه قالان چوو بوو گه لئی
لالش، نه و ئیکه مین سه یران بوو پشتی شه هید بوونا گورگیسی
کری. ب راستی وی نه دثیا بچیت، لی دکارا هه قالین وی و
حه زامریه می په یفا نه ری ژ ده فی دهریخست و سپیدی زوو
مینا کچکه کا سنیله، ب عه شق ل کوسته ری سوار بوو.

دهمی مریه م دگهل زاروکین هه فژی یین خوه ب ئافا زه لال یا
جه لالیقه مژوول بووی، وی هند دیت ئاسمان شه ق بوو،
"خاتوونا فه خرا" ژ ئاسمانی داکه فته خوار و دهستی خوه ب
سه ری ویدا ئینا خوار. هه زه کا هار دهنافاندا لقلی، که سکا تیی
هه می دول و نهال داپوشین و دگهل بشکورپینا وی یا
شه رمین، هزاران کولیکین سور، زهر و سپی ب رووی
عه ردی که سکفه گرنژین. چ جاران دلی وی هوسا ب شادی

خوه لئ نه دايه، ژبلی وئ روژا "هورمزی مهلك چكو"ی
سه لیه كا غه دارئ دباى وهر كرى و دهنكى گولله يان دگه
دهنگى تلیلى بین كچان تیکه له بووین. بهرئ سپیدئ بوو، بانگى
دیكلان چاقین وئ بین خه وتهیى دزولقوتاندن. ب نهرمى
دهرگه هاته قوتان و دهنگه كى زفر، كو بو جارا ئیكى بوو
ههست ب خووشی یا دهنگین زفر دكهت، ل پشت په نجهرئ ب
فه رمانی هاته گوها :

-تیریزا ... وا تیریزا

+ به لئ ئەز گوری!

-دئ دهری فه كه! ما ته ئاگه ژ شه هیان و دیلانی نینه؟! !

ب دوو پینگاغان گه هشته قاتئ دووئ، دهرگه هین دؤلاب و
قه مسوران بو فه بوون. ده هجاركى كراس گوهارتن و خؤدیکا
ل به رامبه ر ب گیان دكهفت. شه و سؤراف و گولاڤ و تۆقین
به ربه رچه مئ ل سه ر میزا ژوورا وئ یا نفستنی سه ما دكرن و
ب مایتیکرن هئف دكرنه چاقین وئ بین ژ كه یفادا مشتی
رونك بووین.

به ژنا وئ یا زراف ب كراسه كئ زهر خه ملاندی بوو،
دهر سوكه كا سؤر مینا ره ختی گورگیسی سینگی وئ ب لاری

ڪريو ڊو ڦان. ب پيٽڪائين سرت و بله ز ب ڪولانيدا دهاته
خوار، ڊونيا ههمي مولڪي وي و مريهمي بوو. دهمي گههشتيه
بهامبر مالا نازداري، دهريدا راوهستايي بوو، گزي ڪري:

- ماني نه بي، تريخان؛ ڪهه مڪه ژور.

+ سوپاس خوشڪا نازدار، نه ز بله زم.

- ڪچي مالخراب نه ڪري، دي وهره پيچه ڪي بيهنا خواهه،
ني ئاف راوهستيت و تو راناوهستي!

+ ب خودي تو راست ديئي، نهوهي گورگيس هاتييه هه، ب
چ ته رزان من بيهنقه دان نينه.

-گورگيييييي!!!!

+ بهلي گورگيس، يي هه گهرايه هه و هه روه ڪو ژ نوو نه ز
بوويمه بووڪ...!

*

ٺاڊار ۱۹۹۴

وی و وی

بارانی پرنیا خەلکی کر بوو دبن سیفانداڤه، ئەوئ نه چه تر
 ههیه و نه رازا وئ ب سیفانداڤه دبته لیلای. ل بهر په نجه رئ
 هزرا وئ یاری ب گیتارا بارانی دکر. هزاره ها هیقین
 هه لایستی و هه زین نه دوتی ژ به ریخودانین وئ بین ب
 دزیکه دوه ریان. خوریانه ک بهر بوو بنی پیا، دهنگه کی د
 هناقاندا دکره گازی؛ ئەقینی ئازریان، هه سستیکن و ژیانه!
 - ما دئ کیفه چم، ئەگه ر بچم! یان دئ بۆ کئ گرنژم، ئەگه ر
 بگرنژم!

دل ب هیزترین سیخوره ب دویف خودانیڤه، ل بوهاران مینا
 بای یاریا ب پرچا زاروکی نازاندی دکه ت و ل داکه فتنان
 هه موو تشتان رويس ددانته سه ر میژئ. دئاریانه ک ترسینو کدا،
 فه رترین پیدقی دهه بوونیدا په یفه کا ویره که. ژیان، ئەو په یفا
 ویره ک و بی شه رم ژبو ره واکرنا قیانی دهیته دۆماندن. لی
 ئەز نزانم ئەف ژیانه بهر ب کیژان په ناگه هیفه دچیت!

ئەو د دژوارترین شیوازین خه مۆکیی و مه زنتین ئاستین
 قرۆمییدا هه ردوو ده ستین خوه ل بهر ئۆمیدان قه دکه ت و
 مرنا ته نا نا خوازیت. خو مرن ژئ ئەگه ر ژ پیره هه بیت، دئ یا
 خو شتر و هه ژبتر بیت.

مرن پیره‌ه‌فیه‌کا ددان قیچ و روو ده‌ه‌به‌یه، ترسی دئیخته نازکیا هه‌ستان. ئەو ب‌خو‌ه ژ مرنی نا ترسیت، لی دترسیت ئەو مرنه بیته روندک و رووی یارا وی بکه‌ته مال، ئوو سۆراتی ژ لیقین بیتانۆکی بارکه‌ن. هه‌می‌ه‌زین‌خو‌ه گوگردن و ل‌به‌ر ده‌را‌زینکا‌خۆشیی‌چاندن. لی‌خۆشی‌ئافروویه‌کا‌بله‌زه‌دنا‌قه‌را‌ه‌شیاریی و ئیشانیدا. جه‌ه‌ه‌قیبان‌خۆشیی‌دچا‌فاندا‌دبارینیت و ئیشانی دئیخته‌بیردانکی، لی‌دسه‌ر‌ه‌ه‌می‌شه‌ری‌ن‌بۆری و هه‌ق‌رکی‌بین‌ه‌بییدا، فه‌ره‌چا‌فین‌خو‌ه‌ب‌دیدارا‌وی‌بشۆت.

ده‌می‌روژئ‌هیس‌ری‌ن‌عه‌قران‌قه‌مالین، هیدی و گاف‌کورت، شمکا‌وی‌پاشمایین‌بارانی‌دقوتا و دبه‌ر‌را‌بۆری. ب‌تنی‌بشکورینه‌کا‌سرت‌ژسه‌ر‌لیقان‌که‌فت و ل‌دۆر‌خو‌ه‌زق‌ری. گه‌ه‌شته‌کوژیی‌خوارنگه‌هی و ته‌نا‌روونشت، به‌ری‌وی‌ل‌دیواری و پشتا‌وی‌که‌فته‌دلی‌بریندار.

حه‌زه‌کا‌هار‌مینا‌که‌ق‌ری‌ژ‌سه‌ری‌چیا‌قه‌تیایی و گریل‌دبیت، رووی‌ن‌هزاره‌ها‌که‌ق‌ری‌ن‌نوو‌گرنژی‌دپه‌رتینیت‌داکو‌بگه‌ه‌ته‌ریژگه‌هی، ژ‌چا‌فین‌وی‌په‌شین و ل‌به‌ر‌چانته‌یا‌وی‌یا‌ره‌شا‌چه‌رمی‌دنا‌زریا. وی‌دزانی‌کو‌ژیان، دپانکا‌ده‌ستی‌ویدا‌یا‌دبیته‌موم!

ئەوئ د وئ خوارنگەها زستانیدا، هئیدی هئیدی کئیک دبری.
ئەوی دگەل چایا چواری جگارا چواری یا چاقەرئیکرنئ
بەردایئ. ب هئجەتا چانتئ، پئچەکی خو زفراند و ب تئ چاچی
هئف دکرنه هەف. لی ئەو چاچئین مینا سؤفیان، مادەم گەهشتن
مەکەهئ، پئ نه فئت دئ تەوافئ کەن.

– خوە مژوولکرن یا ژ خوەیه، رەنگئ هئلئین سۆر بەرەبەرە پئ
کز دبیئ.

ب دلەکئ شەوتاندی بۆری، ئەو بشکورینا ژ لئقان کەفتئ
زفراندەفە و کرە ژقان. دەمئ گەهشتییە بەرامبەر، تئلئین وی
یاری ب پەرئین رۆژنامئ دکرن و چاچئین وی ل ریزکئین پئ
سەرۆبەر، هزرا وی دوور، دوور رەفاند بوو. نزا چەوا یان
بۆچی وی هەست پئ دکر کو دزانئ راستئ یا وی ژ نازکئا
وی نازکترە.

ئەو چووچکەکا رندو دەلالە، ب تئ ل سەر تئلئین کارەبئ
دسترتئ، چاچئین وی ببوونە رادار، دا چ قوسکئین نئچیرقانان
ئازادیا وی نه هنگئفئت. هەرچەندە بریاردان، نه هئسانن، لی
هەفسارەکە دئتت بەهئتە بەردان.

روژنامه دانا سهرمیژی و پاکیتا خوه کره ددهستی چه پیتدا..

سرت رابووقه و ل همبهبری وی راوهستا:

- روژباش خانم!

+ روژ باش!

- ئەفرۆکه.. تو دئ کیڤه چی؟!

+ ته کیڤه دڤیت!

داکهفتنی ئەزمانی وی گرت و خوینا وی هه موو ل روویان

پندڤیا، جیهان هه موو بوویه ئەو جه ئەوی ئەو لی. ب

ئاوایهکی سهبر نه مایی و ژ وی بهرسفا نه چاقه ریگری هه قبین

ترکر:

- بای!

هه ر ئیک به رهف لایهکی دچوو، ب دلی پی هه سیا بوو کو ئەو

خاتوونا نازک و شهرمین جارهکی ب تنی ل دۆر خوه زڤری

بوو. په شیمانیی کوونی خوه دناف هه می له شی ویدا قه دا،

ئیدی نه ما دهستی وی بگه هته وی که وا ژ داقی قه رستی. بو

چه ندین جاران ل دۆر خوه زڤری، به ره به ره میناکی وی

بچوو کتر لی دهات. گه له ک دڤیا بکه ته قیژی، لی شه رمی

گه وریا وی زنجیر کر بوو. ژنشکه کیڼه په ردا شهرمې دړاند و
ژ بنی پیا کره هاوار:

– بشکورین!... بشکورین!

دهنگی وی نه دگه هشتی، نه گهر نه، دځیا بیژتی:

– من تو دځی، من تو دځی!

گه له ک چه ز دکر دهنگی وی بیا چپکه کا بارانی و ژ داقین پرچا
وی داله قیا با پشت گوهان، گه له ک چه ز دکر ل دؤر خوه
زڅریبا و نه و روژباشه دووباره بیا، دا هه می خه م و خه یالین
خوه بو بیژتیت، دا داله هی بین خوه بین ل که سې نه کرین لی
که ت، دا ژفانه کی نه قینیی ده تی. لی نه قینیی ژی میرانی پی
دځیت، میرانیه کا نه وه کو میرانیا زورانبازی و هه څکوشتنی.

هه می بیره وه ری بین زارو کینیا وی بوونه دهرزیک و دله شی
وی را دچوون. ما نه گهر دایکی ئیتوینا جه هنه می و ساتورا
جځاکی نه دانا با سهر چه فکا من، نه څرو نه زمانی من نه دهاته
قه دیدکرن. ما نه گهر بابی هیلابا بو جاره کا ب تنی ژی ژجهی
پینلافا رابام و ل سهرافا دیوانی ل نک مروڅان روونشت بام
پی بین من نه دبوونه ئاسن. ئوو نه گهر من ژی وه کو هه موو
زاروکان یاری ل کولانا مالا مه کر بان و خوه نه کر با پیړی

مۆغان ژبو چه زین مه ندین بابی کو هه ردهم دناڤ هه قالاندا
په سنین خوه ب من بکهت، بای دهنگی من مت نه دکر و
چه زین من ژی دا شاپه ریڻ فرۆکه هه بن.

خه لک وهسا هزر دکه ن کو چه ند مرۆڤ گوهدارتر و پیگیرتر
بیت جوانمیرتره، ئوو چه ند کیمتر هزر کهت و ب ترستر
دهربرینی ژ هزرا خوه بکهت ژیرمه ندره. نهۆ بلا ژیرمه ندرین
کهس دجیهانیدا ئەز بم، بلا هه می جوانمیریا دونیایی ل سهر
ناڤی من یا تاپۆ کری بیت، ب چ دئینیت؟! مادهم ئەز نه شپام
هیسانتترین و رهواترین چهزا خوه ب جه بینم !

هه می چهزا وی ئەو بوو ژفانه کی بدهته وی و جاره کا دی
ببینته فه. وی دڤیا چه زین وی باخڤن و ب ئەری به رسڤا وان
چه زین چ نه ما بوو ژالابوونی فه رسن، بدهت و ژیانه کا مشت
ژڤان، دیدار، هه قبین و خووشی ببۆرینن. لی خووشی خه زاله کا
دهشتیه ژبای به زتر غار ددهت و ژپشیککی بی جورئه تتره،
له وا نه کاریت بو ماوه کی دریژ ل دهف چ که سان فه چه وییت.

وی دلی خوه بی مینا په ری سپیگولی کر بوو فه رش، دا بی
بین وی بین بچووک ناخا خویناوی ماچ نه کهن. وی پینگافین
خوه گرانتیر لی دکرن، داکو هه ناسه یا وی دسهین ویدا فه ژیت
و فه ژیته فه. وی دڤیا سینگی وی هه می ببیته ئاخ و نیرگزین

جوان و سهرنجراکیش ل سهر شین ببن، لی وی نه فیا پی بین
خوه ل سهر ئاخى بشدینیت، دا بیهنا مروقین نقستی چک نه
کهت.

ئاخ، مشتی جهندهکین نه مره. لی وی نه دزانی کا ئه و ژى
کهساتیهکا نه مره یان هژمارهکا ژبیرکرییه ددهقی بایدا.

با، مشتی رازین زامداره. لی وی نه دزانی کا زامین وینه ژیانی
ددهنی یان ژى ناسنامهکه دچانتا وهغهریدا.

ئاغ، مشتی گونههین مراره، لی وی نه دزانی کا گونههین وینه
تههارهتی ددهنه ئاخی یان روندکهکا کهله دچاقین دهریاییدا.

ئاگر، مشتی هیژین نهپه نینه. لی وی نه دزانی کا عشقا وینه
ئاگری خوش دکهت یان هزا وی یا سوته ل سهر سهفه رهکا
دوور.

وی پاسپورتکه هه بوو کو سهفه ری بهر ب دیدارا وی پی
بکهت. پاسپورتا وی ببوو خوینهکا زهلال و لیقین وی پی
سؤراقرن. پر دترسیا خوینا وی، ئهوا ب لیقین وئقه
هشکبووی، بیته توز و با ببهتن.

وی خوه ئیخسته دبن باری خه وه کا در یژقه و خه ونین
خه وایی پیقه ددیتن، وی مینا چووچکان ل ئاسمانی سه ما
دگهل ستیران دکر.

هه ر دووان خوه گونه هبار ددیتن.

بی ماچ،

بی هه ناسه یین گه رم،

بی دیدار و بی عشق،

هه ر دووان خوه گونه هبار ددیتن.

*

خزیران ۱۹۹۴

نيرؤس

وانه ته قاف بڼو، لى هيشتا چاڼن له يلې دهلبون و بهرى
 وى ل بهژن و بالا وى په يکه رى بچووک بوو، نه و په يکه رى
 ماموستايى د وروزانين، هر ژ روژا ئيکى يا خواندنې دگه ل
 خوه ئيناي و دانايه سهر ميژن. هه روه کو ژبيرکرى، چ جارن
 هه ول نه دايه دگه ل خوه ببه ته فه، دياره ماموستايى
 د وروزانين دفا تشته کى بيژته قوتابى بين خوه يان ژى دفا
 قوتابى بين وى تشته کى بيژن. هر چه وا بيت، په يکه ره کى
 رهق و هشکه و ماموستاي دانايه سهر ماسى و که سهک
 نه شيت يان نه ويريث ژ ويريث راکهت. هه روه کو هزار ملياکه تان
 خوه بو کريه گولته و راکرى، ب پينگاڼن کورت و گران
 که هشته به رامبه ر په يکه رى؛ بته کى بچووک، ژگيچى هاتيه
 چيکرن، دهسته کى وى ب سينگيغه مچانديه و دهستى دى بهر
 ب پيشقه دريژ کرييه. چ جارن هه ول نه دايه په يکه ران
 بخوينيت، چونکو چ جارن هه ز ژ هونه رى نه حتى نه کريه و چ
 په يکه ران سه رنجا وى رانه کيشايه. نه قجا چما ئيرو، قى هه زا
 هوقانه يا ب ترس مه ژيى وى پوانکريه و ب مهنده هوشى ل
 هه مبه رى قى په يکه رى هشک و بى جان کريه کوتان. هه موو
 هه ولا وى نه و بوو کو نه گه ره کى به رهوز ژبو قى رهفتارا خوه
 يا سهير بينيت، لى به رى هشين وى خهست ببن، شيلانى ژ

خلوهیا وی یا ئەفیوناوی دەریخست و ب گرنژینه کا سنیلەڤە
گوتی:

– ئەڤە تە چ ژ "ئیرۆس" ی دڤیت؟!

جرفەک ڤی کەفت، ئەو بیلیا وی دمهژیی خودا دنژنی ب
سەر ئیکدا هاته خوار و هەمی هزرین وی ڤه کرین مینا کەڤی
بین به فرەکا بو هاری ب پالا چیاڤه حەلیان و تڤا خو
دادعویرا، سیڤکا گەوریی بلند و نزم دبوو، مینا زارۆکە کئی
ساقا دهمی شانە شوونە کئی ژ شەشپالۆیان بلند دکەت و پاشی
ژ نشکە کێڤه دەستی وی ڤی دکەڤیت و دەهلوەشییتەڤە. بلە ز ل
دۆر خو زڤری و هەستکرنا ب گونە هباریی دچاڤاندا سەما
دکر:

– سەری من دئیشیت، دی چمەڤە.

ب رێڤه، خو ب جامخانین دکانانڤه مژوول دکر و یاریۆکین
زارۆکان ئیکو ئیکو بازار دکرن. لی ژخو بوو، نه ڤه دیدین
"ئیرۆس" ی ژ بیردانکا وی ڤه بوون، نه ژی شیا هەموو ئەداین
ئیرۆسی دمهژیی خودا ببه تە بهر ئیک.

ئەو دەستى ب سىنگىقە؛ نافتىدان بو، يان قەشارتتا دەرى
ھىقى يىن قەشارتى بوو. ئەو دەستى درىژكرى؛ خازۆكى بوو،
يان سلافا سەركردهكى سەرکهفتى بوو.

دەستى خوه توند ب ديواريقە نا، دەرگەھ قەبوو.

– ته خيره، كچا من!؟

+ ئوھووو ... وه دياره زهنگلا مه يا خراب بووى.

شەقى ھەموو تيرۆژكىن رۆژى داعويران و ھەقركى يا چاقان
دكر. دەرى ژورا خوه پالدا ژور، كارەب ھەلكر، ھەروھكو
ژنوو ژنەھشىي ھشيار بووى، ب گرانى خوه دادا سەر ليقا
تەختى.

دیمەكى مينا ھىقا چوارده شەقى، ليقين بيتانوكى يىن ھىشتا
سورافى ماچ نەكرين، دوو ئەبرۆيىن نولا كەقنان، بى
دەستكارى ل بناقا ئەنيەكا كەقەر، پەرجانەكى نيغ ھىلكەيى
چاڭين وي يىن د كلى وەر بووين دپاراستن. لەشەكى خاف و
وہستيايى ل سەر ليقا تەختى روونشتى، دەستى خوه گەھاندە
بن ھەفكى، سىنجاق قەكر و مينا تەنباڤى، كەفيكا وي ھىدى
ھىدى ژ سەر سەرى دالەقيا نافملا، پاشى ب لڧينەكا

هیسټیریایی بله ز کیشا و کره گولمچک، دناڤ پانیا ههردوو
دهستین خودا شداند.

تبلین وی بین رهقبوویی، بهره بهره نهرم بوونهفه، کهفیک دانا
بهر ته نشتا خوه. ههروه کو بو جارا ئیکئییه پرچا خوه یا مینا
شهقی دخودیکیرا دبینیت، شهرمی روویی وی سورآفا، تیهنی
دهقی وی هشکر. ده رکهفته هولی، خه وی چارمیکیا خوه ل
سه سینگى هه می مالی قه دا بوو، بیدهنگییه کا ب ترس لقینین
وی کزکرن و مینا دزیکه ران ل دۆلکی ئافی دگه ریا.

ئاڤ ژ بلنداهییه کا نزم بهردا په رداخی، دهنگی ئاڤا رژی
گلیزانک ب سهر له شى ویدا بهردان. هیژ په رداخ پر نه ببوو،
ب دهسته کی له رزۆکی گه هانده لیقان و جارها دی ل سهر
سه ری تبلان قه گه ریا قه هیلینکا خوه. ترپین بله زین لیدانا دلی
شه له ژانی ئیخسته لقین و به ریخودانین وی، هییدی دهستی
خوه گه هانده بن مه مکی چه پی، دا پشت راست ببیت کو دلی
وی ژ سینگى ده رناکه قیت.

ب لقینه کا خوه زایی کاره ب قه مراند و خوه ب دریزکانی بهردا
سه رته ختی، پی بین خوه ل سهر به تانیی تیک ئالاندن. دلقتکی
جارها دی راکره ژ قوونقه و قافکی گولان دتارییدا مینا
ئیرۆسی دهاته بهرچاقان - دهستی وی یی دریزکری - یی کو

وئ نہ دزانی کا ژبو خازوکیئیہ یان یی سلافا سہرکہفتنییہ،
 دریژ دبوو، ددیت بہرہ بہرہ بہر ب وئقہ دریژتر لی دہات،
 ہہ تاکو گہشتیہ سہر سینگى و بیہنا وئ تہنگری، بلہز
 رابوو ژپیاقہ، کارہب بہر دایى و پہنجرہ قہکر۔ باہکئ تہزی
 بن گوہین وئ کرنہ زوزان، جبہ یی خوہ ئیخست، بائی تہزی
 یاری ب دہمہنا کراسى وئ یی شہقى دکرن و بن کہفشین
 وئ کرنہ سہیران، سیہین خوہ مشتی بائی تہزی کرن، دہقى
 وئ ژ بشکورینی قالانہ بو۔

ہہردوو دہستین خوہ کرنہ شالا سہرملان و ب سہر سامى
 ہیٹ دکرہ خوہ دخودیکیرا.. وینہ یی وئ کہچا بہژنا وئ نہ
 بلند و نہ کورت، نہ زراف و نہ قہلہو، ئہوا سینگى وئ
 فرینگہہ دوو فرۆکہ، دناقہریدا گہلییہکئ کورت و سپہہی،
 ہہموو حہزین گوہنیلیی تیدا دگہشن۔ گرنژینا وئ بہرفرہتر
 لی ہات، ب مجدى و مہندہہوشى ل ہہمبہرى خۆدیكى
 راوہستا:

– کیژان ئہزم! ئہقا خوین و مہژى و گیان، یان ژى ئہوا ہہ یا
 چاقلیکەر و جامباز و جوان؟! کیژان ژ مہ خاپینۆکہ؟ دقى
 ہہقہرکرناساویلکہ یا کہتواریدا، ل راستییہکا نہپہن دگہریا،
 سہرى وئ مینا زقرۆکئ دزقرى، پشت و پشت کہفتہ سہر

تەختى، چاقىن وى دەھلبون، ھەموو بزمارىن تىلا كارەبى پىن
شداندى ھژمارتن و ھژمارتنەقە، نە خەوى چاقىن وى گرتن و
نە پەنجەرا ھزرىن وى ھاتە پىقەدان.

ئەو يان وىنەيى وى، فەرە بريارا داويى بدن. راست رابووقە
و ب نك خۇدىكىقە چوو، پارچەكا پاتە يى پەنجەرە پاقرىنى
ھلگرت و ھەولدا وىنەيى خوە يى خاپىنۆك ژى بىتە. لى
چەند وىقەتر بوو، خۇدىك پتر دتەيىسى و وىنەيى وى
ئاشكراتر و جواتتر لى دەھت.. ژ نشكەكىقە دانوستاندنا بەرى
دوو رۆژان ھاتە بىرى:

- ما تە بوچى نە خواند بوو!؟

+ رادىويى، ئەز ژبىرقە بر بووم.

- مفايى تە باوھرناما تەيە، رادىو تە نا گەھىنتە چ پەراقان.

+ تو دزانى .. ئىزگا مونت كارلو سترانين خۆش و سەمايى
لى ددەت.

پاتى وى ما ب جاما خۇدىكىقە، ل دۆر خوە زقرى و مينا
زارۆكان خوە ھاقىتە سەر تەختى. پاتە ژ جامى قەرست و
كەفتە سەر قافكى گولان. دەنگرا خوە ژ سەر مىزا بچووك

کیشا دکزشا خودا، هه موو کاسیتین ب رهخفه بژاله بوونه
 بهر تهختی. کاپکی رادیویی بادا، ویس ویسهکا نهشاز و دنگ
 بلند، هه می ئارامیا وی تیکدا، هه ر وهکو تشتهکی ب سهنگ
 پان و پان ب سینگی کهفتی، بله ز کاپکی دهنگی ئینا سه
 سفری و هیدی هیدی بلندکر هه تاکو گه هاندیه مه ودایی
 گو هلیبونا خوه ب تنی.. پاشی کاپکی گوهورینا پیلان
 ددهستیدا بو یاریوک، بهری بیزار بیت دهنگی بیژهری مونت
 کارلو خوش، زهلال و دلغه کهر هاته گو هی: "ئه فرۆکه ژی ئه م
 دی بهحسی - سفر التکونین - کهین...، ئینا ژ که ربغه ته په ک ل
 سهری دهنگری دا، ژ بهر هیزا وی ته پا ژ نشکافه جی کاسیتان
 فه بوو، دبه ر را کاسیتهک دیت، هه روهکو ئافه کا سار ب
 ئاگره کیدا کهن، که ربا وی داهات. چاقین وی دکریارا
 بهریخودانه کا دووردا بوون.

دهملدهست چه که چی کیشا و کاغه ز فه ددان و فراندنه نیفا
 ژووری، هه تاکو کاسیتهکا ب تنی یا رهش دناف کاغه زاندا
 دیتی. کاسیت بلند کره بهرامبهری چاقین خوه و هزرا وی
 زفریقه نک هه قالا وی: "شیلانی دهستی وی گرت و را رهقاند
 ژوورا خوه یا ل قاتی دووی، کاسیتهک دانا بهر دهنگری و ل
 بهر وی مهزیکه یا ئاژاوهیی کهفته چه پا و سهمايه کا نه مینا
 دهوات و شه هیانین کوردان دکر، دنگر فه مراند و کاسیت ژی

کینشا دهر، مپیتی خوه ل شیلانی ترش کر و ئه نیا خوه لی کره
گری. ب نه بره یه کا وه کو یا دایکان گوتی: ما ئه فه مه سیمی ته
یه؟

شیلانی شهرمکر، وی ژی کاسیت کره دچانتی خوه دا. ....

پر ب چریسه ت کاسیتا رهش دانا بهر دهنگری و رابووه نیقا
ژووری، چاقلینکرنا لفینین شیلانی دکر، ل دهسپیکی هیدی
هیدی خوه باددا، پاشی بهر به ره له رزینا له شی وی بله زتر و
بهیزتر لی دهات، هه ولدا دگه ل دهنگی بله زئی مه زیقی خوه ب
هه ژینیت، ژوور تیکدا ببوو سه ماگه ه که چا دی ژی، ئه وا
دخو دیکیدا ژ هه موو پهری بین سینهمایی سه ماگه رتر و
جوانتر ددیت.

جرفه ک قی که فت و بله ز رابووه: " ئه سته غفه ره للا..
ئه سته غفه ره للا " ....

خوه ب دیم و روویانقه ببوو خوناڤ، جو بارین خوهی دبن
کراسیقه ب له شی ویدا دهاتنه خوار، ژ سه ر ته ختی هاته خوار
و به تانی دبن پیانقه بی سه روبه ر ببوو، هه روه کو دوو کیتکا
خوه ل سه ر گه فزاندی.

په رده فه دا و تیروژکین روژی چاقین وی گه مراندن.

خاولیا خوه دانا سهر ملج خوه و دهرئ سهرشوئى فهكر،
بيتهنا خوهئ ژ ههمى لهش و جلكين وئ دفرئ. پشتى ههموو
گونهها خوه يا شهقا بؤرى دكونا سهرشوئيئه بهرزهكرى،
كهفيكا خوه گرئداهه و بهر ب زانينگههئفه چوو.

دهمئ دهر پهيكهري ئيروسى را بؤرى، خوه پئ نهئينا دهر، ب
تئى چاشئ لئ دئيرئ، ههر وهكو ژئ سل يان ژئ ههئكويئ
ريبازا وئ.

نزا چهوا و ب چ هئجهت ل دؤر خوه زقري، چاقين وئ كهفته
سهر پهيكهري ئيروسى - دهستئ وئ يئ درئژكرى - مينا
دهستهكى بوو ههكو ژبو مروئئ دزقروكا ئاقيدا دهئته
درئژكرن، فاكئورئ ههره هئزدارئ سهرنجراكيئشانا وئ بوو،
پشتى پهيكهري ل جهئ خوه دئتي، ههرهكو كهقرهكئ گران ژ
سهر سينگئ رابووى. ب پئنگائين لهز و سهر چهميائئ ژئ
بؤرى و گههشته ههئالا خوه.

چانئا خوه فهكر، هئدى كاسئت كره ددهستئ وئدا، شيلانئ دئيا
ب بشكورينهكا ئهئيندار سوپاسيا وئ بكهت. لئ نه گرنژئنا
وئ، دئيمئ وئ يئ ب ترس و مينا جهمهدي سار، ئهو
بشكورينا ئيك لايهني ب تنئ هئلا .

دهمى روونشتى و بو جارا ئىكى دژيانا هه قالينى يا واندا پيهك
دانايه سه ر يى دى. بشكورينا شيلانى فه كريتير و فرههتر لى
هات... ددانين وئ بين سپى و ژيكفر ب ئاشكرايى خويا كرن.

*

ئيلون ۱۹۹۴

دالہ ہی یین کہ سہ کی ب تنی

ئەف لەشى ھشک و سار، ھەرۈەکو ژئەزلدا خوين تی
 نەگەریایی، ب تەنایی پالدایە کوژیی میزی و ب خەمساری
 رازای. نە ھورەبا دکاریت موویەکی ژ لەشی قەلەرزینیت، نە
 قۆلکانەکا ھار دشتیت بەۆستەکی ژجھئی وی ب لڤینیت. ئەقە بو
 جارا بیست و چوارییە سەح دکەمی و بەری خوە ژ
 وەردگیرم. ئەز دترسم ل بەندا دەنگی بمینم و سەرتیرا من ب
 بەری بکەڤیت، ھەمی ھەستین من بین ئاشکرا و نەپەن ل
 ھنداڤ فی جەندەکی راوەستاینە و ئەو ھەست ب ھەبوونا من
 ناکەت. ئەز پاشەرۆژەکا گەش دگیانیدا دبینم، ئەو ھزرا
 عەدەمی بو من دکەت. ئەز ل ژقانی دکەلم و دبۆھژم، ئەوا
 کەلیایی و بۆھژی ئاوپرەکا ژ نشتکافە ژی ل سازا شەڤینا
 ھەستین منقە نادەت. چاقەرئیا من تیتلا عۆدەکا گیاندار و
 دەنگخۆش بوو ل دیر زەمان. لی ھەر ژ رۆژا دەنگی وی
 گوللەیا بلەز ھاتی، عۆد شکەست و ئیدی نەما ئەز شەرابی ل
 بەر ئاوازین خەمرەڤین قەخۆم.

ئاخ چەند دلی من دچیتە شەرابی، لی ئەف شەڤە، خو ئەگەر
 عەرەقەکا قاچاغ ژی ھەبا دا باشتر بیت. ئەقە ژ میژەییە ئەز ل
 بەندا پەیفەکی یان دەنگەکی کزی فی جەندەکی، لی باژیر
 پیرھەڤییەکە ددانین خوە ل من قیچ دکەت، پەنجین وی دناڤ
 پرچا من یا نە تراشیدا بین بووینە سپەھ نزا چەوا ئەز ژ

له شس باژیری فه بووم و جادهیان پینگافین من دسینگى خودا
داعویران! تنى ته قینا گولله یه کى بوو، من نه زانى ژکیفه هات، یا
وهروه ری بوو یان غه دارى؟
ئووی چه ندی ساویلکه مه ...

هه تا نهۆ ژى ئەز دهنگین ته قینا گولله یین چه کى ژیکجودا
ناکه م. ما کهنگى من گولله ته قاندینه؟! یان هه ما هه ر دیتینه!
ل وئ ئیغارا دهنگى گولله یه کا قاچاغ هاتى، ده ستى من دناف
ده ستى بشکورینیدا بوو، مه خه ونین که سک ب ئاشتى و
ژیانئقه ددیتن. مه چه زین خوه ل سه ر تیروژکین روژى
دنه خشاندن و مه ب دونیایى دکره که نی. دهنگى که نیا مه بلند
بوو، سه ری ئه وئ سمبیل بوک ب نک مه فه زفرى و پیچه کى
گرنزى. که نیا مه یا ترسیایى و شه رمین نه هاته کپکرن، مینا
هه سه په کى حینج سینگى هه وای برى و هه مى جیهان فه گرت.
ئهم بووینه که و، دوو که وین ته نا و دلخوش، ل ئاقارى چه زین
هلگرتى و هه لاویستى دچه رین، ئوو ل ئاسمانى سامال دفرین.
گورگه کى هوڤ قه بین دگه وریا مه دا ئاسیکر، چاقین مه وه کو
رادارى ل دهر دوران زفراندن.
لى ته قینا گولله یى ئهم پیکفه راته قاندین.

فهلهكى ئەز ھلگرتم و ئىننامە دەف قى لەشى سار، پەپىن من
 بىن فرىنى شىكەستن و قەبىنا من خەندى. دەستەكى مينا
 بەلگىن دارھۆزىرەكا كەقن كەفتە سەر دەقى من و گەھاندەمە نك
 قى جەندەكى. ئەو جەندەكى ئەز ژھەمى دلج خوە حەز ژى
 دكەم، ئەوئ سىناھى يا من يا ب تنى ژبۆ قەگەريانەكا كەل و
 پاشەرۆژەكا ھەل. ئەز و ئەف جەندەكە ھەقدەردىن، زامەكا
 زەبىرى مە ب توندى پىكقە گریددەت، ھەقەندىكە ئەزەلى يان
 سەرمەدى مە دكەتە دوو جەوسەرپىن ھاوكتىشەيەكا ھەقسەنگ؛
 ئەز وئ دحەبىنم و ئەو من دحەلنىت، ئەز وئ دكەوینم و ئەو
 من دقەمرىنىت. ئەو ل دەف من رامانا ژيانىيە و ئەز ل دەف
 وئ كاديا جگاریمە ددەقى بايدا. ئەو ل دەف من سترانەكا
 شقان پەرورە و ئەز ل جەم وئ نالىنا بلوورەكىمە دگوهى
 گايدا. ئەز ل قىرە مە كو ژيانى بكمە گول و ل بەر
 دەرازىنكىن ئەقىنداران بچىنم. ئەو ژى ل قىرەيە كو دەستەك
 ژبانىن بلند بەيتە خوارى و خوينا گەرم دلەشىدا بگىرىنىت.
 ھەبوون و عەدەم ل دەف قى جەندەكى گەش و نە گەنىبووى
 دترارەكىدا دەيتە ھلگرتن و ب ھەمان ئاوازی سەماقان
 سەمايى ل بەر دكەن. ئەو دىوارى ھۆلا شانۆيىيە و ئەز
 ئەكتەرەكى پەھلەوانم ل سەر دەپى قى شانۆ يا دەھمان دەمدا
 كومىدى و تراژىدى، بىنەر مينا شەپۆلین دەريايى ژبەر

سەپىتكا دكەڭنە سەرسەرى من و ب روويىن من يىن
بيگونە ھدا دەينە خوار. لى ئەز ژسەر دەپى شانۇ يى نا بەزم و
سنگە پى بوويمە دچاقىن بينەريدا.

ئەي ئەو لەشى سارى ل سەر سىنگى مىزى رازايى، ئەي
ئەوي ديوارەكئى ھشك و لال. دشيانا مندايە حيوارى بگوھورم
و بەھسى ژيانى بگەم. خۆ خەونان ژى ب ھۆنەرى رادچىنم و
ب ھۆنەرەكئى دى قەدگىرم. دشيانا مندايە خەونان ببىنم؛
خەونىن كەسك، يىن مۆر، يىن سپى و خەونىن كەسى نەدیتی
ببىنم. لى تو وەكو ھەموو خەونىن من يىن دى، خەونەكى،
چرايەكى، بەرەبەرە دچاقىن مندا دبرسقى كو تىنبايتا من
قەرەقىنىت يان سوحبەتىن پاشەرۆژەكا باركرى بگەت.

ھەر ژوي رۆژا دەنگى تەقىنا وى گوللەيا مالميرات ھاتى، ئەز و
تو يىن بووينە ھەقال. ئەوي تەقەكرى من نەدیت بوو، ئەوي
ھاتىبە كوشتن ژى مىناكى وى چ جاران نە دادايە بەرچاقىن
من. دىيژن يى ھەژى كوشتنى بوو، لى يى پشت راستم كو
زارۆكىن وى يان ژنا وى وە نا بيژن. خۆ من چوچك ژى نە
كوشتىنە، مە ب ھەقرا ستران بۆ بەلگە چليا و دارمازيان
دگوتن.

ههكو ئەز زارۆك، من قۆسكهك ههبوو دگهل ههقالان دچووینه
ئاقاری كو تاما دهقی خوه ب گوشتی چووچكان سویركهین،
لی ههردهم ئەز دهست قالا قه دگه ریا مه قه، ههقالین من دگوت:

– چ ژ ته چی نا بیت! پا چهوا دی بییه میړی تۆل و به ده لا!

داكو من ژى تاییه تمه ندییهك هه بیت، هه می كه رب و كین من
كرنه ئەقین و دحه وشا مالا مه یا ئاخیدا چاندن. من دهستی
خوه یی راستی كره دهسته كی هاریكار و گولین ههستان ل
سه ر دهنگین كه ربگرتی دنه خشاندن. من هه می مال و مولكه تی
خوه كرنه په رتۆكین عشقی و دنا قدا ژیام. چ جار ان ل هزرا من
نه بوو كو سه را ته قینا گولله یه كی، دی په رتۆكخانا من هیته
تالانكرن، ئەز ژى دی بمه ده ربه ده ر و هه قاله بندى جهنده كه كی
قه مریایی و جه مه دگرتی.

یا ژقی هه می خرابتر ئه وه كو ئەز سه را كوشتنا كه سه كی
گیاندار و مشتی خوین و گوشت، دنا ف قی كونجا خه رب ژ
تیرۆژكین رۆژی و دهنگی سترانان هاتیمه نه فیکرن. ئەز دزانم
من نه كوشتیه، خودی ژى دزانیت، لی شونگرین خودی ل
سه ر عه ردی قی چه ندی نزانن، مینا ماری ژان ددانی ل من
دگه ریین.

سہرا من ب چ ناہیت، خو وینئ بشکورینئ ژئ ئہوئ نیفہک
 دخہ یالا مندا چاندی و نیفا دی دپاخلا مندا، برینین ہستا من
 یا زامدار نا کہوینیت۔ تنئ ئہف تہلہ فونہ رہنگسورا سار و
 بیدہنگ، ل سہر سینگی میزئ نفستی سیناھیہ کی دچاقین مندا
 دبرسقینیت و ئومیدہ کی ل فہگہرا من شین دکہت۔ ئہفہ سیہ و
 دوو روژین رہبہفہ ئہز ل ہیقیبا دہنگہ کی ژفی لہشی مرار
 دہرکہ قیت و ہناسہ یہ کا گہرم گوہی من ماچیکہت، لی
 ہہردہم سہرتیرا من ب کہ فرئ حسارئ دکہ قیت و ئہز خوہ ل
 کوژئی بنداقئ دقورمچینمہ فہ سہر ئیک۔

ہزاران پلانین رھقینئ و ہیرشکرئی من دانان و جارہ کا دی
 ژئ سار دبمہ فہ، ہزاران گوئن و گروقین یاسایی دمہ ژئی
 خوہدا نژاندن و پاشی لی مت دبمہ فہ، خہونین ہشیاریئ ئہزئ
 کریمہ مال و ناخئ من ئہشکہنجہ ددہن۔

دہنگہ کی کہہی و کویفی، یئ خوش و نہخوش، یئ بلند و نزم،
 یئ خہمچقین و خہمرہقین ہمی خہونروژکین من ہلہوشاندن
 و ئہز راکیشام۔ مینا نیچیرفانہ کی کا چہوا نیچیرا خوہ
 رادکیشیت، وئ تہلہ فونہ سور ئہز ب نک خو فہ راکیشام۔
 ترسہ کی ئہز گرتم و ئیکی ئہز بہردام! نہ کو ئہف جارہ ژئ
 نمرہ یا چہوت بیت، نہ کو ئہف جارہ ژئ سنیلہ یہ کا بیگونہ ہ

بقيت وهختى خواه يى قالا ب من پر بکهت! نه کو نيچيرقانيں من
 بن و ب ساناهى بکهقمه داقى، نه کو هه قاله کى من يى خواه
 فروتى بيت و هه بوونا من دقى بنداقيقه گومانبرکهت. د وى
 دهمى کورتى نووهاتيدا، مينا توژى ب ژيانيقه هاتمه گريدان و
 دوودليه کا کوژهک پيش وپاش کرم. لى ميرانيه کا گوندياتى
 دناخى مندا لقلقى و خوينگه رم کرم. بله ز دهستى من گه هشته
 دهستكى تيله فونى و گه هشته بهرگوهى:

– ئەلوووو...!

دهنگهک هاته گوهى من ههروه کو ژبنى بيرهکى دهات، هه مى
 ههستين من لهرزاندن و دهستى من يى ب تيله فونيقه دره جفى.
 ئەز پى دحهسيام کو کهسهکى ديبه ل شوونا من دئاخفيت، يى
 هه موو کهرب و کينا دونيايى دريژته دتيلا تيله فونيدا.

هه مى بيره وهرى بين من بين خوش دگهل بشکورينى و
 ههلبهستان و کتیبين عشقى مينا هووره بارانى ژ ديروکا من
 يا ئەز ههز ژى دکه م، ژ چاقين من دبارين و دکه فتنه سهه
 ليقين من. ئەجنهکى شه رخواز موويين لهشى من گژکرن و
 خوين ددهمارين مندا فيراند. ژبيرا من چوو کو بهره قانيى ژ
 بيگونه هيا خواه بکه م، دهنگى لايى دى ب مجدى دگوت:

- يا فەرە تويىن چەكدار بى، ئەگەر بىيە گرتن دى تى چى.

+ ما دى چەكى ژكيفة ئينم!؟

- ئەز دى بۇ تە وەرورەكى فريكەم.

+ ئەگەر غەدارەكا ئوتوماتيك بيت باشتەرە.

بۇ جارا ئىككىيە ھەستەكا باركرى ب ھەزا كوشتنى دمه ژين

مندا سەماين دكەت و من بەرەف چەپەرىن عەمى گوزى

دبەت. ئىدى نەما ئەز ب ئاوازين عۆدى سەرخوش بيم.

دەنگى گوللەيان وەكو تليلى بين شەھيانان دەيتنە گوھى من.

*

تەمموز ۱۹۹۰

دلبره را شهیده کی

بیریقان کچه کا ب تنج یه، نه سوحبه تین روژانه دگهل کهسی دکهت، نه بهحسی جلک و شیوازین برینا پرچی دکهت. وهکو دارهکا هسک بی هه لچوون و بی کاردانه وه، کاری خوه بی روژانه نه انجامددهت. خه مه کا که قنار رووی وئ داگیر کرییه و پرچا وئ یا ژ پشتقه گریدایی میناکی سنیله یان ددهتی. دهمی ل پشت میزا خوه دروونیت، وهکو مری یین بن گوران لی دهیت، چ بویه ر سهری وئ ژسه ر کاغه زین رازایی ل سهر ماسی بلند ناکهن. جارنا شه ردهف یان قیژی یین ریقه بهری، ههمی گوها میت دکهن، ژبلی گوہین بیریقانی! دونیا ل دهر دورین وئ ویران ببیت، دئ چانتی خوه راکهت، ب لقیه کا خوه زایی دچیته سهر ریکا خوه. نه مایی خوه دکه سه کی دکهت و نه دهیلت که سهک مایی خوه دژیانا وئ یا که سوکی بکهت.

ههردهمی ریقه بهری، یان سه روکی پشکا نه و لی کار دکهت، تشته کی فرمی ژئ خواست با، مینا روپوتان کاری خوه ب جه دهینا و چ په یقین دی ژ سهر لیقان دهر نه دکه فتن. نه گهر ئیکی ژبو سوحبهت، تشته ک کربا یان نوکته کا ب کهنی گوت با، دا مینیت هه تا ئاخفتن ته قاف ببا و بیی چ کهنی یان کاردانه وه دا ل دور خوه زقریته فه جهی خوه بی کاری. وئ و که نیی دوژمنکارییه کا که قن هه بوو. هه رچه نده پرانی یا

فهرمانبه‌ران‌ه‌ز ژ فئ بیده‌نگیئ نه دکر، لی ژبه‌ر زیره‌کی و
ئ‌ه‌ختوباری یا وی دکاریدا، ده‌ست ژئ نه‌دهاته به‌ردان.

روژده‌کی ریقه‌به‌ری ب نه‌رمی گوئی:

- کچا من! ئه‌گه‌ر ته ئاریشه‌یه‌ک هه‌یه بیژه، ئه‌ز وه‌کو بابئ
ته‌مه.

پشتی بیهنه‌کا سه‌رچه‌ماندنئ، پاشی ب هسکی لی فه‌گه‌راند:

- که‌سه‌ک وه‌کو بابئ من نینه، هه‌ر ئیک وه‌کو خودیه.

به‌ری ریقه‌به‌ر ئاخفتنه‌کا دی بیژیت، بیریقان ژ پیرقه بوو، ل
هیقیا ریقه‌به‌ری بوو کو ئاخفتنا خوه ته‌قاف که‌ت، یان
روخسه‌تی بده‌تی بچیت، پشتی وی ژئ سه‌ری خوه چه‌ماندی،
هیدی هیدی ده‌رکه‌فت. فهرمانبه‌ران وه‌سا هزر دکرن کو
بیریقان گه‌له‌ک ه‌ز ژ کاری خوه و ریقه‌به‌ری خوه بی سمبیل
بوق دکه‌ت، چونکو خوه گه‌له‌ک زه‌حمه‌ت دده‌ت و هیشتا چ
سزا بین ئیداری ددوسیها ویدا نه‌هاتینه تومارکرن. چ جارن
دره‌نگ نه‌هاتییه، هه‌روه‌سا چ جارن ژئ ب هیجه‌تین هه‌مه‌جور
خوه ژ کاری نه‌فه‌دزییه. هه‌می ساخله‌تین فهرمانبه‌را نمونه‌بی
تیدا هه‌نه.

گهلهڪ جاران دهمي ب دويڻ ڪاري هه ڌاره ڪيڏهه خوه
 دوهستانده، ههمي فرمانبر دا هزرڪن ڪو دور نينه ٿهه
 نياسه ڪي وي بيت، چونڪو ڏور ڏوره ب دويڻ خه لڪي
 هه ڌارڦه بو هه تاڪو بيتاڦا وان يا ٺاڙوڦه ڊڪره ددهستاندا.
 دهمي ٿهه ڦه رفتار هه ڏانهه دور باره دبو، ههميا زاني ڪو
 ٿهه ختوباري يا ڪاريهه. بهرپرسى ڏورا وي يا ڪاري گهلهڪ
 هه ز ڊڪر ڪو رڙهه ڪي ڪارهه ڪي نه ياسايي يان واسته ڪاريهه ڪي
 ڙي ببينيت، نه ڙبهه هندي ڪو سزا دهه، لي ڙبهه هندي دا ٿهه
 ڙي ب دلئ خوه بڪه ڦيت و بيتاڦه بين ٺاڙوڦه هه ڌاران بو خوه
 بڦروڻشيت. ههمي فرمانبر نيقين بوون ڪو ٿهه ڦه خانمه يان
 نوونه را ريفه بهر ييه، يان ڙي ٿيڪه ڙ دهسته ڪا ٿهه مني بين نهيني
 دناڦه فرمانگه هيدا، هه رچهنده به عسى نه بوو ڙي. لهوا
 هه ردهم ب رفتار هه ڪا تيكهه ل ڙ ترسى و گومانئ و ٿهه ڦينئ
 سه ردهري دگهه دهاته ڪرن. لي ٿهه گهر راستيا وي
 ڦه گوهيڙين؛ سهري سهي گوري ڙ سهري ريفه بهري خوه يي
 خوه فروتي خوشتر دڦيا. هه ڪو دهنگي ته ڦه ڪه يه ڪي ڙ چيا بهر ب
 باڙي ريفه هاتبا، سينگي وي دا بيته ڦرينگهه و ههمي ڦروڪه بين
 عشقي و خوشي دا دادهني، ڙ دل هه ز ڊڪر ڪو رڙهه ڪي
 گوللهيه ڪ جيتيڪا ريفه بهري وي بڪه ته باجانسور ڪه ڪا هه رشي.
 ٿهه دناخي خوه دا ڦي ڪاري ڙبو ملهه تي خوه ڊڪهه، ڪو بيته

ته قافڪه را كارى دلدارى وى يى پيشمه رگه. جاره كى كاروانى
 نامه يه ك دگه ل پيره ژنه كا هه ژار بو هنارت بوو: " بىرى: پشيكه
 من يا نازداركرى، نه ز دزانم خه ريبى يين عشقه كا دژوار و
 ده مژميرين چافه رييان ژبى ته دخون، لى نهف وهلاتى هنده
 ساله نه م خوه و خوينى بو دريژين پيدفى ب قوربانيدانا مه
 هه يه. نه ز ب تفهنگى و تو ژى ب خامه يى خوه يى دبه رژه وهندا
 هه ژاراندا، دى قى وهلاتى ئا قاكه ين. باش بزانه كو نه و كارى تو
 دكه ي نه ژبو حكومه تيبه، لى پشكه كه ژ خزمه تكرنا خه لكى مه
 يى هه ژار و بى رى. هيفى دكه م به رده وامبى دكارى خوه يى
 پيروژدا و چ هه ژاران بى ئوميد نه زفرينى. ژبير نه كه كو نيغه كا
 وى ئازوقه يى تو بو وان كه سين هه ژار تومار دكه ي، دگه هته
 مه و نه م شوره شى پى ددومنين. هه تا روژا گه هينى، هزاران
 ماچين گه رم ل نه نيا ته يا كه قهر و روويين ته يين هنارى
 ددهم. هه ر بژيت بو كورد و كوردستانى. ئيمزا: كاروان "

پشتى قى نامى بيريفان مجدتر لى هات و پيگيريا وى پتر بوو،
 جارنا هه تا پشتى ده مين كارى ژى ب ريغه برنا كارين خه لكيفه
 بوو، ريغه به رى چه ندين سوپاسى داينى و هه رده م دگوتى:

- به س نه گه ر تو به عسى بايه، نهو دا ته كه مه به رپرسا

هوى.

لئ هه ردهم به رسفا وئ گرنژينه كا سه رنجراكيش و بيگونه ه
بوو.

ريڤه به ڤرى ريزگرته كا تايبهت بو هه بوو، ما وئ چ دڤيت؟ كار
ب دروستى ب ريڤه بچيت و چ كيماسى ل فه رمانگه ها وئ
نه بن. ژبه رڤى كارئ بيڤريڤانئ چه ندين جار ان سوپاسى بو
فه رمانگه هئ هاتينه، پشتى هه ر سوپاسييه كئ ريڤه به ڤرى ژى
سوپاسى و پاداشت ددانه بيڤريڤانئ. ئه و ژى ب ڤاره بين
پاداشتئ، دا كراسه كئ بو دا يكا خوه پئ كڤيت، يان ب چه ندين
پاداشتان دا شهل و شه پكا بو بابئ خوه كڤيت، جارنا ژى دا
سه ره كئ كه ته خيڤر و گوشتئ به رخى ل سه ره ه مى مالين
ره نده كا خوه به لاف دكر، دا يكا وئ دا بيژيت كو ئه ف سه ره
ژبو ساخبونا بابئ وييه. لئ وئ دلددا دگوت: "به لكو ئه ف
سه ره خوه بده ته به ر سه رئ كاروانئ و خودئ ريكا وئ و
هه قالين وئ نيزيك بكه ت."

بيڤريڤانئ سئ خويشكين ژخوه بچووكتر هه بوون، ژبلى بابئ
وئ بين نه خوڤش چ زه لامين دئ دمالا وانڤه نه بوون. له وا بابئ
حه ز دكر زوو كچين خوه بده ته شوو. هه رسئ خويشكين وئ
چوونه سه ر ئاف و رزقين خوه و دناف مال و زارو كين
خوه دا د ژيان. تنئ ئه و دگه ل پيره دا يكا خوه و بابئ روژه كئ

ساخ و پینج روژان دناف نغیناندا بیهن لی ته نگبویی دژیا.
هر ژ روژا فی ره بویا مالخراب کوونی خوه دانایه دناف
سیهین بابی ویدا، وهختی وی یی پشکرییه دناقبه را
فهرمانگه هی و نه خو شخانیدا، یان ب ریکا دهرمانخانه یا کلینیکا
میلی قه بو، دهرمان بو بابی خوه وهر دگرتن.

ب راستی ژی، ئاف رادوهستا و بیریقان نه رادوهستا. پشتی
ئهف مالا سی ژوور و هولهکا بچووک بو وان هر سینیان ب
تنی مای، ژوورهکا تاییهت بو خوه کر بوو شانوشوون و
دناف پرتوکیین ههلبهست و رو ماناندا بههشتهکا نه مازهی دانا
بوو. ئه و ب تنی خودییا بی شهریکا فی بههشتی بوو. دایکا
وی هیشتا ل سهر خوه بوو، دکاری کارین ناقمالی بکته.
ژبلی هندک کارین سقک، چ کارین دی ب بیریقانی نه ددانه
کرن. نی ئه وه فی مالی ب خودان دکته و ل شوونا بابی خوه
همی کارین مالی ب ریقه دبهت. همی سهرین هیقان
مۆچه یی خوه ددانا بن بالیفکا بابی خوه، باب ژی دا که ته
ددهستی دایکید، له علی ژی دسه ردهست گرتنا خوه یا
دیریندا، نه دهیلا چ کیماسی ل که چا وی یا نازدارکری بن. چ
جاران په یفا نه خیر یان نینه هه مبهری داخوازین بیریقانی نه
دبوون.

تینہک دناف گیانی بیڑیانی دا ہہ بوو، ژ خوینگہ رمی و تینا
 مہ فرہ زہکا پیشمہ رگہ یان نہ کیمتر بوو. ہہ ردمی کہ سہک ژ
 گوندان ہاتبا نک وئ، پشتی ب خیرہاتنی دا ژئ پرسیارکہت
 کا بہ فر مایہ یان نہ، ئە گہر بہ رسف ئەو با کو بہ فرہکا زور
 یا مای، یان بہ فرہکا ہند یا باری ری و ریبار یین گرتین،
 ئیکسہر دا زانیت کو ئەف کہ سہ ژ نک کاروانی یی ہاتی و
 بستہ ہا دگہل ئاخفت. ئە گہر دہم ہافین با دا پرسیارکہت کا
 ل گوندی ژئ ئەف گہر مہ ہہیہ، ئە گہر بہ رسف "نہ خیر، ل
 گوندی فہراشینہ و ئەم لحیفکا ب سہر خوہ داددہین" با، ئەو
 ژئ جفرہ یا کاروانی بوو. ئەف جفرہیہ کلیلا خوشی و گیلوی
 وئ یی یوفیریایی بوو. وی چاخی و ہسا رہفتار دکر، ہہ روہکو
 ئەفہ کاروانہ دہیتہ خوازگینی یین وئ و دئ دگہل خوہ بہتہ
 دویلکی دونیایی و دئ جوانترین ہیلینکا زیرین بو خوہ و وئ
 چیکہت. جارنا تنی ہہوال ب زاردہ فکی بو دہاتن، لی ہندہک
 جارن ژئ دا نامہ یین ئاگرینین عشقاوی دگہل ہہ بن، ئەفہ ل
 سہر وی کہسی رادوہستا ئەوئ دہات، یان ژئ ل سہر وئ
 رہوشی رادوہستا ئەوا کاروان تیدا، ددہمی ہنارتنا قاسدی دا.

سپیدہ ہیہیکا تیرمہ ہی بوو، ددہمی دیتی زہلامہ کی گوندی یی
 پرسیارا وئ دکہت، ل کولانکا دنافہ را ژوورا خوہ و ژوورا
 بہرپرسی ہوبن دا، کہفتنہ ہہ مہبری ئیک، ئەوئ گوندی گوتی:

- تو یی بیریقان!؟

+ بهلی، فہرمو!

- من دقیت تہ ب تنی ببینم.

ژ کہ یفادا کہو ب پەرڤه داچیتہ ددہڤی بیریقانیدا، بلہز ہمی
کاغہزین ددہستیدا ل سہر جھین وان بہ لاکرن و وہکو بایی
بہزی ہاتہ دژوورا خوہڤہ. ئو زہلامی ریہ نہ تراشی و دامایی،
ل سہر کورسیکا ب رہخ میزا ویڤہ روونشت و ب بیڈہنگی
سہح دکرہ دیمی وی یی دبرسقت. بیریقانی دقیا سوحبہ تی
ڤہکەت:

- ل نک ہہوہ ژی وہکو ڤیرہ یا گہرمہ؟

+ ئہری ب خودی، ہزرہتا مہ پیچہ کا ئاڤا تہزییہ.

- ما بہ فر نہ مایہ؟

+ بہ فرا چ، مہا بوری خو کومتین چیا ژی زوہا ببوون.

- کہرہ مکہ، تہ چ کار ب من ہہیہ؟

ئەوئى گوندى، ژيىن وى ژ چل سالان نە بۆرى بو، لى
وہستيانى و خەمگىنىي پير نيشا ددا، نامەيەك ژ پاخلا خوە
هينا دەر و دانا سەر ميژى.

- ئەف نامە بۆ تەيە!

+ پىدقى چ نامەيان ناکەت، کا کارى خوە بيژە؟!

- کارى من گەھاندنا قى نامىيە.

+ ببوورە، ئەز چ نامەيان ژ کەسى وەرناگرم.

- لى، ئەفە ناما کاروانىيە.

+ کاروان کىيە؟ ئەز چ کاروانا نا نياسم. فەرموو ناما خوە بىە
و دەرکەفە.

وى زەلامى چاقىن وى مشت روندک بووين و کلپاتە ژى
نەھاتى، نامە هیلال سەر ميژى و دەرکەفت. نامە دزەرفەکى
نايلونيدا بو، گەلەک يا پف بو، وەسا ديار بوو کو دووسى
کاغەزن. ئەفە ژى نە عەدەتى کاروانىيە، هەردەم نامەيىن کورت
دنىيساندن. لى هەبوونا قى نامى ل سەر ميژا وى دبىت
ئارىشەيان بۆ پەيدا کەت و نە دوورە ژى خەفکەک بىت،
نەحەزىن وى بۆ دانا بىت و ب ساناهى بکەفتى. باشە ئەگەر

خەفك بېت و ئەز نامى ھلگرم، ل بەر دەرگەھى دى ھىمە
 پشكېن كرن، ئەگەر نە راکەم و پاقىژمە دتەنەكا گلىشى دا،
 دبېت پاقژكەر بېھت و ببېنېت. خودى دزانېت كا چ دى
 نامىدايە. ب راستى من دقېت بخوېنم، ما دى بۇچى خوېنم،
 سەداسەد نە ژ نك كاروانىيە، ئەفجا نە ھەوجەمە بخوېنم.
 دوور نىنە پېشمەرگەكې دى بېھت من رېك بېخېت و ئەز
 بېتاقېن ئازۆقەى بۇ دابىنكەم، نى ھەرودەكو كاروانى دگوت؛
 نېفەكا قى ئازۆقەى بۇ وان دچېت. نە، نە، ئەز قى نامى نا
 خوېنم و دى ھاقمە دتەنەكا گلىشى دا. ژ ھەميا بى سەرگىژېتر
 ئەو، ئەز نەخوېنم و پاقىژم. دگەل قان مالخولىياندا بو، دەمى
 دەرگەھى وى ھاتىيە قوتان. بىى ھېچ ھزركرنەك يان
 برىاردانەكا بلەن، ب شىوھىەكې خوەزايى، چەكمەچى فەكر و
 نامە كىشا و كەفتە دچەكمەچىيدا. دەرگەھ قەبوو، فەرمانبەرەكا
 ھەقالا وى ھاتە ژوور، ھندەك كاغەز دانانە سەر مېزا وى و ل
 دەف روونشت. شەپرزەبى و ئالۇزىيەكا نە چاقەرېكرى
 بېرىقان گرت و ئىدى نەما بزانىت چ بكت يان چ بېژېت.
 بېگۆمانە كو ئەفە دوماھى يا ژيانا وىيە. ئەگەر ب پىشت
 دەرگەھى مەزن كەفت، خو خودى ژى نە شىت دەھوارا وى
 بېھت. ب كورسىكا خوەفە ھاتە گرېدان و نە دشيا بلقېت يان
 باخقېت. ھەقالا وى گوت:

- ته خيرە، بيريقان، تو ئەفرۆ نە ل سەر خولکي خوهي؟!!

+ کچي ب خودي ئەفرۆکه هەمی لەشی من يی دئيشيت، ئەز نا حەوييم.

- ئی، ئيجازي وەرگره، يان ته دقيت ئەز بچمه نک ريفه بەري بو ته بخوازم؟!

+ نە، هەما ژي قەبه (ب هشکي و بلەز بەرسقا وي ددا).

- ته خيرە، تو گەلەک يا بي سەروبەري، ب خودي ئەز دي چم بو ته ئيجازي وەرگرم.

بيريقاني خوه گرزاندي و رابووڤه چنگلي وي گرت و ب نەرمي و شەرميني گوتي:

- ژي قەبه، هەردەمي عادا من دەيت، ئەقە دەيتە سەري من، دوو رۆژن دي چي بم.

پاشي ب رهخفه روونشت و گوتي کو دي هەتکا من چيت، ئەگەر من ئيجازە وەرگرت، هەمی فەرمانبەر دي زانن کو ئەز يا د عادي دا، ئەف دوو رۆژنە، دي تەحەمولى کەم، هەمی جارن ب سەري من دەيت. زەينەبا هەڤالا وي ب کەنيقە سوحبەت دريژکر؛ پا خۆنە عاده ناهيتە ژن و خويشکين وان،

نى ھەمى سەرین ھەيفان ئەقە حالى مە ھەمیانە. ھەر دووان بەردا كەنىی و زەینەبى چایەك چىكر و دوو پيالە دانانە سەر مېزى. پاشى دەرکەفت و بلەز زقریقه، دوو ساندویچ ددەستاندا بوون و ب كەنىقه گوتى:

- ئەقرو تو داخوازکریا منى ل سەر سەندەویچەكى.

+ خۆ تو بیژى ژىی من دوازده سالن و ئەقە بو جارا ئىكئیه عاده دەهتە من!

- ھەما باشە، ھىجەتەكە كو پىكقە روونین و بەحسى عادا تە بكەین .

+ دى باشە ھەتكەر، ژ دەقئ تە دەرئەكەقیت ھا!

دچاڤ نقاندنەكیدا، ژوورا بیریقانى پر بوو ژ فەرمانبەران، قورىكى وى یى چایی تیرا نەكر، خودانى حانوتى گازی كر و كۆمەكا سەندەویچا ئینا دژوورقە دگەل سىنیکەكا پيالە یین چایی و پاشى كت كتە یان جووت جووتە فەرمانبەران پارى وى دداین. فەرمانبەرىن نوكتە چى نوكتە دگوتن و تیقه لىقا وان ژ ژوورى دەر باز دبوو كولانكا ل ھەمبەر ژوورا رىقه بەرى ژى. پشتى سوحبەتین وان تەقاف بووین و بو ماوہیەكى نە كورت بیریقانى خوە ژبیرقەكرى، جارەكا دى خوە ب تنى

دناف چوار دیوارین ژوورا خوږه دیت. ژ پیاڅه ل نیڅه کا
ژووری دهات و دچوو. زهینه ب بی دهرگه قوتان هاته
دژوورڅه، چانتی وی ددهستاندا بوو، گوته بیریفانی:

- دگهل ته نه هیمه مال؟

+ نه خویشکی، هه ما تو هه ره، ئە ز ژ ی نوکه دی هیم.

بله ز بهزی چه کمه چیا میزا خو، نامه ژ ی هینا دهر، ته نووری
خو بلند کر و نامه بهردا دناف دهر پی خوهدا. ئە گهر پشکنینا
من ژ ی بکن، دی چانتی څه کهن خو من رويس ناکهن. خو
ئە گهر ته لهه بیت ژ ی، که سهک نزانیت کا من نامه دراندیبه یان
کریبه دچانتی دا، هه می کهس دی هزرا چانتی کهن. پاشی
سهح کره چانتی خو؛ ژبلی قه له مه کی سو راڅی، خو دیکه کا
بچووک، شهیه کی داری، حهفت دینارین کت، هه ویا وی و
هندهک کاغه زان چ تشتی دی تیدا نینه.

بله ز ئەو کاغه ز دهر یخستن و بهردانه دناف چه کمه چیدا، ئەو
بیاف نه بوو، کاغه زان بخوینیت کا چ تیدا نفیسینه. لهوا ئیمتر
ئەوه کو کاغه زین فهرمی بهیلته ل فهرمانگه هی. ب ریڅه هه تا
گه شتیبه دکوستریدا دلکوکی به لا خو ژ ی څه نه کر بوو.
پشتی دهرگه هی مالی بو قه بووی و چوو یه دژوورا خوږه،

هه ناسه يه كا كوور هه لکيشا و خوه دهف و دهف هافيته سهر تهختي. بيهنه كا خوش چاقين خوه دانانه سهر ئيک، پاشي ل سهر دهنگي ته قه ره قا دايكا خوه يا کاري فراڤيني دکهت رابووڤه. خوه گوهارت، ئه و نامه ژي دانا بن باليفکا خوه، کو ب شه ڤي بخوينيت.

وي هه سته كا هه لچووي بو بيريفاني چيکر. هه سته ک بو، تیکه له بو ژ که ربي و ئه ڤيني، ژ ويراني و ترسي، ژ پاشقه زڤريني يان پيشقه چووني! که ريبن وي ژي قه دبوون، چونکو نزانيت ژيده ري سهره کي کييه و ژ دهف کي هاتييه. حه ز دکر بخوينيت، چونکو هه ردهم بهنده وارا نامه يانه و هه ڤالينييه کا مشت دليني و سوژ دگل نامه يان هه يه. ئه ڤ خانما مينا به لاتينکه کا عاشق و روڤاهي په ريس، شهرم دکهت کو نه ويريت نامه کي، تني نامه کا بي دهسته لات و بيهين، بخوينيت. ئه ڤيني يا پيشمه رگه کي سهر چيا ويرانه کا بهرچاقه و ويرانکرنا هه مي ترس و تابو بين سه پاندي بين جفاکييه. هه ر پينگاقه کا ژبو پيشقه، چه ندين پينگافين پاشقه زڤريني خه يالا وي دکره کو تره کا بريندار دناڤ قه فه سه که کا ژبير کريدا.

دوودلي و پيش و پاشکيا وي ببوو ته ڤنپيرکه ک و ته ڤنا خوه بهر به ره دله شي وي دپيچا، هه ولدا وي ته ڤنا مينا وه ريسان

ژ سينگ و بهدنا خوه ښه کت. لى چهند هه ولدان موکتر و
 پتر بان هيزا شداندنا وهريسان پتر لى دهات و گه هشته حه فکا
 وئ يا گه رده نقاز، هه ست ب نيزيکبونا ته ښيرکا هؤف کر کو
 پيچ پيچه يا چاښين وئ دخوت. دده مه کيدا، خوه ديت هه ردو و
 چاښ لى قوقلاندئ و ل جهئ وئ ته فنا مينا وهريسان، بلقين
 خوينئ ژ له شئ وئ يئ دزين. نولا نافرهبين بؤهاریکا،
 جؤبارين خوينئ ب له شئ ويدا دهاتنه خوار. وئ خوين نه
 ددیت، لى هه ست پئ دکر. پاشئ وه سا هزر کر کو کومه کا
 ميڙيان يئ ل له شئ وئ پاله بووين و له ق لى ددان. هه ر
 ته په کا ل جهئ له قه کئ دابا، کومه کا ميڙي بين مري دپانکا
 ده ستئ وئ دا په حن دبوون. گورزه کئ ژ نشکاښه ب سينگئ
 وئ کهفت و تشته کئ رهق، مينا بهري دگه وريا وئ دا چوو
 خوار، بؤري بين هه ناسه يا وئ چک کرن و ب هه مئ سهنگ و
 گراني يا خوه مال سه ر دلى. ده ستئ خوه گه هانده باليفکئ و
 نامه ب له رزوکئ ژ زهرفئ نايلونئ ئينا دهر. بيهنا کاروانئ ژئ
 دهات:

- وهيال ل منئ هه ش پيوهرئ، پا ب خودئ نامه ژ نک
 کاروانيه و من چاښ نينن کو بخوينم!!

وهكو زاروكان، دهستی خوه ب روویڼ نامیدا دهینا خوار، ب
 بهر سینگی خوه ځهنا. خوینا وی ریزکین نامی شیلی کرن.
 ئیدی نه دکاری ب دتهف ههقاله کا خوه ژى کو بو بخوینیت.
 ژبنی پیا کره قیژی، سیمه رخهک ژ پشت چیا هات، په نجه را
 ژوورا وی تور کر. بیریقان دانا سهر پشستا خوه و بهر ب
 ئاسمانه کی بلند فرین.

بلند بوون و هر بلند بوون، هه تا گهشتینه بهر عهرشی
 ئاهورامه زدای. چوگانه کی زیقین ددهستی وی یی راستی دا
 بوو، ب له شی وی دا هینا خوار و ب نه رمی ل پشستا وی دد،
 ته ځنپیرک ځه جنقی و ته ځنی وی مینا په رمووچکین به فری حه لیا
 و ب شوون برینین له شی وی دا هاته خوار. برین که ویان و
 ئیشانی له زه ته کا ټولا له زه تا سهر که فتنی بهردا سهر هه ستا
 وی یا گهرم و فیرهای. یه سوخی مه سیح ل بهر پی بین
 مه زدای خوینا له شی بیریقانی ب به لگه چلیا خرځه دکر و
 دقوکلکا که ځره کی که ځناردا دمه هاند. ئایه ته ک ب خوینا مه هاندی
 ځه خواند و پرت پرته هه ردوو چاقین وی پی پرکرن، پاشی
 پف کره چاقان و روڼاهی یا ئاهورامه زدای تاریستان هه می
 داعویرا و گورزه کی روڼاهی یا ته مهت که له یه کی شه کری
 که فته بهر چاقین بیریقانی. سیمه رخى ئه و هاقیته سهر پشستا
 خوه و ب خواهزایی نرم فری. هر ل دور خوه دزقری، لی

ژبلی وی گورزی روناھی یا توند چ تشتی دی قهتره نه دکر.
دهمان پهجه را تورکریدا هاقیته دژورا وی یا ب تنیقه.

ب له شهکی گران و وهستیایی نامه فهکر؛ چوار کاغه زین ل
سه ر ئیکبون، ب خه ته کی جوان، ب رهنگین سور و شین
هاتبو نفیسین. دستخه تی کاروانی بوو، ئیدی هه می گومانین
وی بوونه بلقین که فا سابوونی و بهر با که فتن. ئافروویه کا
بله ز بهردا سه ر هه رچوار کاغه زان و پاشی هیدی هیدی ب
هسته کی تیکه له ژ گرین و بشکورینی ریژکین نامی خواندن:

"خانما من یا هیژا و وهفادار: بیریقان عه لی خورشید،
فهرمانبه ر ل ریقه بهریا به لافکرنا ئازوقه ی ل باژیری مه زن.
دبیت تو پرسیار که ی کا بوچی من نافی ته ب ته قافی دگل
ئه دره سی کارئ ته نفیسا! مافی ته یه، چونکو چ جاران من وه
نه کرییه! هه رده م نامه یین من ب دست و ب نیشان، ب
شیوده کی که سوکی دگه هشته ته، من دزانی، دی که نگی
که هیت و که نگی دی به رسف فه گهریت. لی فی جاری دی ب
پوسته ی هنیرم و نیشانا چافه ریکرنا به رسفی، سه ری من
ناکه ته کادینا خه م و گومانان.

خانما هیژا؛ فی ئیقاری نوبه تا منه و ئه ز ب تنی یی دچه پهری
ره سه دکرنا لنین دوژمنیدا، شیلکین گولله یان قرینه و دهنگی

توپا هه می تهیرو تهوال یی ژ ئاسمانان رهقاندین. دووکیل
وهکو دیوارهکی رهشی بلند ل هه مبهری روژا بهر ب ئاقابوونی
دچیت راوهستایه، ههنگوری یا قی ئیقاری یا کرییه تاریستان.
ئاگرهک یی بهر بوویه پالا چیای، بهره بهره بوشر و
بهرفره هتر لی دهیت. وهسا دیاره مه ره ما دوژمنی ستاندنا قی
کومتیییه، ئهوی من هیلیک و مالا خوه دانایی. ژ پشتقه هه می
ری گرتینه، ئه ز ب تنی دئی دهراقیدا، چاقه رییا موعجیزه یه کا
نه چاقه ریکری دکه م. ژبلی خودی یی پاک و مه زن، که سهک
من نا بینیت. تو ب خوه دزانی د دهراقین ته نگدا تنی خودی،
یان هه ر هیزه کا دی یا نه پهن دشیته د هه وارا مروقی بهیت.
هندی چبکه کا خوینی دله شی مروقیدا ما بیت، هیقی هه ر دمیته
هشیار. ما مروف ب چ دژیت، ژبلی هیقی! ده می ده ری
سندوقا پندورایی قه کرین، تنی هیقی بو مروقی هیلا بو تیدا،
ئه ز ژ ی قی ئیقاری ب هیقی دژیم. من کاری هه می مگرتیان
کرییه. نزا بوچی نوکه بیرا عه می گوزی دهیته بیرا من!

بیری یا من؛ تو دزانی ئهوی سترانا عه می گوزی چیکری،
گه لهک یی شارهزا بوو، تانا توسی مروقی زال دکهت و
پایه داریا نه مر دناف ناخیدا دچینیت. ئه گه ر عه می گوزی نه با،
دبیت من هزره کا دی کربا! وهکو وی چه ندی کو پشتی من ما
ناف و پایه داری بو چییه؟! هه فتیییه که و دی بمه رزقی کرم و

ئادى يېن بېزار. تو دزانى چەند نەخۆشە مرۆف بېتە خوارن
بۆ ئادى يېن ھەر رۆژ ئەم پى لى ددانين!!

ل دانگا چەپەرى ھەلھەلۆكەكە، ھىشتا دەقى ئاگرى نە
گەھشتىي، بەرى تىرۆژكىن رۆژى خاترا خوە ژ كەفرين گەرم
و تەنا بخوازن، ل پشت ھەلھەلۆكى من سەح دكرە باركرنا
بۆھارا گوندى. رەوينا سا ھند يا خۆش بوو، ھەرۈەكو
مەزىقەيا "چىرۆكا ئەقىنى" دەتە بەر گوھىن من. بىگومانە كو
نۆكە ھەقالين من ل جھەكىنە، ژ فان جھين ئەز دىنم، دى ھەر
دەھوارا من ھين و ئەقجارە ژى وەكو كتكە ھەفت گيان دى ژ
پەنجين ھۆقى رزگار بم. جارەكا دى من سەحا رەختى خوە
كر و فېشەكىن بەر ساجۆرى من ھژمارتن.

- نا بيت ئەف كومتى گرنگ بەيتە ستاندن!!

ئەگەر گەھشتنە كومتى، رامانا وئ ئەوہ كو گوند ھەمى تىچوو.
ژن و زارۆكىن بى گونەھ دى دناف ئەدەبخانا دوژمنيدا غەوارە
بن. وەسا ديارە ئەفە دى ھىرشى كەن!"

گرنژين و روندكىن بىرىقانى تىكرەس ببوون و پرچا وئ يا
درىژ نىقەكا دىمى وئ قەشارت بوو. نامە نە يا ئىمزا كرى بوو.
لى ب دەستخەتەكى دى، كو نە بى كاروانى جوان و رىك بوو،

ب لاری ل سهر روویی نامی هاتبوو نفیسین و ئیمزایه کا بیانی
 ل سهر بوو، ب ناقی داخاز. " خویشکا بیریقان؛ ب راستی ئەوا
 کاروانی کری، فهره ب زیری ل سهر هه می که فر و تراشین
 فی ژیانئ بهیته نفیسین. وی ب تنئ ئەف هیرشا مەزن گیرۆکر
 و نه هیلا چیا بهیته ستاندن، هه تاکو هیژین مه فهجه میاینه سهر
 ئیک. ئەفه ناما وی یا دوماهیینه بو هوهیین ریژدار نفیسی،
 من ژئ قیا ب ئەمانهت بگههینمه دهستی وه. ئەو ل بهههشتی
 ل هیقیا مهیه. ژبیر نهکه کو ژبو ئەقینا ته و ئەقینی یا هه می
 وهلاتی گیانی خوه کره قوربان. فهره تو شههنازیی ب
 ئەقینداری یا وی بکهی و چیرۆکا وی بو هه می هه قال و
 زارۆکین مه بین باژیری بیژی. ئەم خوزیکین وی رادهیلین کو
 بهری مه ئەف شهرهف و پایه بهرزیه ب دهسته ئینا. ئیمزا:
 داخاز."

پیچهکی سهرئ خوه بلند کر و هه ناسهیه کا کوور هلکیشا،
 کاغز قورمچاند و دانا بهر دهقی خوه و کلپاته ژئ نه هات.
 وی شهقی هه میی روندک باراندن و مینا پیره ژنه کا پر
 سه ربورین پیگوتنی ب دلدارئ دلی خوه دگوت.

هه ولدا تشته کی بنفیسیت، لی بهر لیقا ته ختی وی هه می بو
 گولمچکین کاغه زین قورمچاندی. مینا سه رخوشان چه ند

سهرى خوه دانا با سهر باليفكى، دا بهرسه پيتك هينه خواري
 و ب تهختيغه دكره تهحت. ب خوهزايى رادبووڤه، دلوقتكى بهلا
 خوه ژى ڤه نه دكر. ژ نشكه كيڤه قيژييه كا بلند ژ گه وريي
 دهر كهفت، دايك و بابى وي ههر دوو هشيار بوون و بله ز
 هلدانه ژوور. دلى وي رادبوو، دله رزى و تايه كا گهرم ئه نيا
 وي خوناڤگرتى كر بوو. دهملددهست دايكا وي به زى مالا
 هه فسويي خوه و دچاڤنقاندنه كيڤا ل سهر تهختى نه خوښخاني
 هاته رازاندن و سيلان ب دهستى وي ڤه بوو. بو ماوي هه يڤ
 و نيڤا نه دشيا باخڤيت، ههردهم حاله تين مينا ته بي دهاتنى،
 له شى وي دره جڤى و پاشى دا دلگرتى بيت.

ل دهستپيكي دختور پيڤه شه پلين، لى پشتى بوويه ههر روژ،
 ئيدى ئه و ژى پيڤه زڤير ببوون و گوته دايكا وي ئه ڤه
 حاله تهكى دهر وونيه. كو مه كا نقشتى و حه ماهيلوكان ل بن
 كه فشى و ب سينگيڤه بوون. چ سهرمه زار و شيخ نه ما بوون،
 نايه تين خوه بين چزاڤزى ل ديمى سار و جه مه دگرتي
 بي ريفانى نه ره شاندين. دهمى مه لايى گوندهكى سهر سنورى
 ژى بي هيفى بوويى و چ شيانين ل خوه ب گومان نه كهفتى ل
 دهف نه ماین، ژ كه رب و شه رما بي هيزى يا خوه، ب شفتانا ل
 له شى بي ريفانى پاله بوو. ئاي نايه كا مشتى ئيشان و دلسوژ
 ژى دهر دكهفت و دايكا وي تليلى ڤه ددان. مه لا ژى ب

کوبارییه‌کا سهرکه‌فتییانه یا ئە خیلی پالدا جهی خواه. لی
 سهره‌رای ناخفتنا وی ژی، ههردهم یا دامایی و بی گبول بوو،
 ب شه‌ف خه‌و لی حه‌رام ببوو، خوارنا وی کیمتر لی هاتبوو،
 خه‌ونین هشیاریی ههر روژ میفانین مه‌ژیی وی بوون. مینا
 شفکی زراف، زه‌عیف ببوو، ئوو گوهداری یا چ که‌سه‌کی
 نه‌دکر، خو‌دهرمانین خواه ژی ب دروستی نه‌دخوارن. روژه‌کی
 دختوره‌کی ده‌روونی گوته‌ دایکا وی کو ئە‌گه‌ر فه‌گه‌ریته‌فه
 سهر کاری خواه یان ههر کاره‌کی دی، دوور نینه ره‌وشا وی
 به‌ره‌ف باشتر بچیت. پشتی بابی وی یی بیهن ته‌نگ و
 نه‌خوش، خواه هه‌وجهی ئاغای کری و دایکا وی خواه هافیتییه
 پشت لاندکا ژنا ئاغای، بیریفان فه‌گه‌رافه‌ سهر کاری خواه. لی
 ب ته‌رزه‌کی دی و زه‌وقه‌کی دی کار دکر، هه‌روه‌کو دبیزن؛
 "ئو واره، لی نه‌ ئو بو‌هاره". تشتی سه‌یر ئو بوو، که‌سه‌کی
 ده‌ردی وی ده‌ستنیشان نه‌کر، خو‌ دایکا وی ژی نه‌دزانی ئە‌فه
 چ کابیس بوو ژنشکه‌کیفه‌ هاتی و خواه ل سهر مالا وان یا
 خوش پان کری. هه‌میا دگوت کو ئیرادا خودییه، "ئه‌زمونه‌که
 خودی ب عه‌بدین خواه دکه‌ت". گه‌له‌ک جارن دایکا وی هه‌ول
 دابوو، کو بزانیته‌ کا چ تولازان هه‌ستی وی بریندار نه‌ کرییه،
 یان وی حه‌ز ژ که‌سه‌کی دیار کری کر بیت. ئە‌ف رازه‌ ددلی
 بیریفانی ب تنیدا یا نفستی بوو، هه‌تا وی روژا ژ کاری

ڦه گه رایه مال، پینجشهمبی بوو. سځ ژن میټانین وان بوون.
دهمی ب ژوورکهفتی، دایکا وی ب دهنگه کی بلند، کو بیریقانی
گوهل لی بیت، گوته میټانان:

- ئەڦه ئەو ب خوه هات، هوون دکارن سوحبه تا خوه بو وی
بکه ن.

چانتی وی وهکو خواها ب لامیدا دهیته خوار، ژ ملی داکهفته
سهر زهنکی و چاقین وی زیق مانه ب میټانانڦه.

- دی وهره! کچا من، روونه دا سوحبه تا خوه بو ته بکهین.
+ هه رچه نده ئەز گه لهک یا ماندیمه، لی که ره مکه ن شو لا خوه
بیژن!

- خاتوونا من! شولین هوسا ب ڦی تدارهکا تو دخوازی نا
هینه گوتن، که ره مکه روونه خواری، دا سوحبه تا خوه بکهین.
هیشتا ژ پیژڦه بوو، ب گرنتینهکا ساده، سار و چیکری، بله ز
لی ڦه گه راند:

- خالهت! ئەگه ر شو لا وه ب شووکرنا منڦه هه ڦبه ند بیت، خوه
زه حمهت نه دهن، ئەز شوو ناکه م!!

بيهنه ڪي ما، پاشي پيٽه چوو:

- من يا شوو ب مال و په رتوڪين خواه ڪري!

+ ما ته نه ٿيٽ بزاني ڪييه، چييه، ڪوري ڪييه ...!؟

- هه ما ڪي بيت، چ بيت، يان ڪوري ڪي بيت، ٺه شوو ناکه م!

ليٽين وي وهڪو پهرين نيسانوڪين ل بهر شنه بايه ڪي بو هاري
له رزين، چانته ژ سه ر زهنگا وي كهفته ب رهخ دايا ويٽه.
هه ر سي ميقان ب بيدهنگي دئيڪودو فوڪرين. هيشتا روندڪ ژ
چاڻين داياڪي نازاد نه بووين، خاترا خواه ژي خواستن و رهقينا
دهرگهه ٿوورا وي جرفهڪ ئيخسته بهدهني پيره داياڪي.

داياڪي بله ز زقريفه دٿوورقه، ب دهنگه ڪي مشتي گهف و

ڪزگريوڪي گوتي:

- ٺهفه هوسا بو ته نا قه تيٽ، چ بي هات، ته گوتي نه! نزانم
تو ل هيٿيا ڪيي!؟ ٺهوين مه دنيا سن ٺهفه نه، خو ڪوري هاروني
رهشيد ناهيته ته....

+ ٺه و ژي بهيت، دي بيٿرمي نه!

دهمى روندكىن بېرىقانى ل سەر روويا بووينه جۆك و ب
هنارۆكىن روويى تەببىسى دا دبارين. هەر وهكو ئاقه كا سار ب
لهشى داىكىدا كرى، كه ربا وئ داها، ب رهخ كچا خوهقه
روونشت:

- كچا من! خهلك دئ لؤمه كه ن.

+ بوچى دئ لؤمه كه ن!؟

- دئ هزر كه ن كو تو يا عه بىدارى يان حه ز ژ ئىكى دى
دكهى!!

+ ما خو نه قبه ته!!

- قبه ته نينه، لئ فەر ه ئه و كه سه بهيت و دهقى خهلكى
بگريت، ئە گەر راستگوويه، بلا بهيت ته بخوازيت.

+ ناهيت!!

پاشى ب دهنگه كئ تيكههل ژ گرىن، كه ربه بوونى و
هيس تير يايى، ژدله كئ سوئى، ژ كووراتى يا ترسا كاروانيه كئ
ب تتى ژ كاروانيه مايى و ل ئاقاره كئ بئ خودان بوويه
ئىچيرا كيلبين ژ ميژه خوين نه ديتى، ئاخفتنا خوه دووباره
كرهقه: "ناهيت، ناهيت، ناهيت ...". ئە و دارا به لگين كه سك ب

چقانقە دېشكورىن، ھشكېبون و وەريانە سەر ئاڭا گەرم. ئەو ئاڭا ب خويىنا شەھيدان گەرمبويى و بوويە قۇلكان. ئەو ئۆمىدا دچاقاندا سەما دكر و خەونىن وئ روژ بو د ھژمارتن، مينا ھەتاقسۆركا مەغرەبىيان كز دېبون. تارىستانى دادا سەر ھەمى پارچىن لەش و دەروونا وئ يا شەوتى. ھەمى ژفاندارىن "گودۆ"ى ب خۆشى ل بەندەرى چاقەرئ بوون، لى بىرىقانى دزانى كو "گودۆ" ناھىت. بەرى وەغەرا داويى قەھوھىەكا تەحل دگەل قەخوار بوو، لى ھەز دكر دگەل بىرەھەرى يىن بۆرى بژىت. قان بىرەھەرىيان خۆشىيەك ددائى، وەكو خۆشىيا ديدارى و پستە پستىن گەرمىن عشقاوى. ما نە ئۇو، ئۇوا چەندىن جاران ئۇف عشقا گەرم دگەل كاغەز و نامەيان كرى؟!

جارنا ھزركرىيە، كو ئەقا ئەو دكەت راوہستانا ژيانىيە د كىلىكەكا دياركرى يا دەمىدا. ئەرئ ما كەسەكى ماف ھەيە ژيانى دلەھزەيەكا خۆشىيدا راوہستىنىت و دناف شووشەكىدا قەتسىكەت؟! ما نە ژيان خۆشىنە و نە خۆشىنە؟! ئەو خۆشى يا وئ ھەى، مينا تەفەنگىن داوہتىيان ب باى كەفتن و بۆرىن.

ب گرانى رابووڧە، ل بەر خۆدىكا مەغسەلى راوہستا. ھەنەفيا ئاڧا تەزى قەكر، پرچا خوہ يا دريژ دانا بن سركا ئاڧى. ھىدى

سهرى خوه بلند کر، چبکین نافی ژ پرچا وی دکه فتن و ب
رووی وییدا دبه زینه سهر ئه رزنکی، ب ئه بله هی سهح دکره
دیمی خوه یی دامایی دخودیکى را:

- روژ باش خانم!

+ هه ی گیانی خانمی گوری فی دهنگی بییت.

- (ب ئاخینکفه) تو چهوانی؟

+ ئه ز باشم، لی وهسا دیاره تو نه یی باشی. کاروان بیژه
من، چ قه ومییه؟!

- چ نه قه ومییه، لی ژانین دانا بریارهکی، ئه قه چه ندین روژه،
مهژیی من یی کرییه دهوول.

+ هه فساری بریارین خوه بهرده، هه ر چ بییت، گول دی پی
شین بن!

- من دقیت گولستانهکی پی ئافاکه م!

+ دی کا بیژه، بو من نه که هه سرهت .

- بیریقان، ئه ز دی ... چم!

+ نئ ئەز دزانم تو دئ چىىىى. (ب ترانه‌قه)؛ ئى جارى بۆ
من پاكىته‌كا مكياجى بينه. دىيژن؛ مكياجى به‌غدا ره‌سه‌ن و
جوانه!

- ئەز نا چمه به‌غدا، ژ به‌غدا تير بوويمه!

+ پا دئ چ كه‌ى؟ دئ خوه فه‌گوه‌يزيييه زانينگه‌هه‌كا دئ! (ب
كه‌يف)؛ هيشتا باستر، ئەگه‌ر به‌ئيه هه‌ولتيرى يان مووسل، دئ
شىم پتر ته بينم.

- بيزيقان! دئ چمه ... سلال.

+ سلال كي‌فه‌يه؟

- سلال، سلاله، چيايه ... دئ بمه پيشمه‌رگه.

پشتى بي‌هنه‌كا تيرامان و بي‌ده‌نگيى، كاروانى گوتى:

- عه‌شقا وه‌لاتى دكارى ل من دكه‌ت و نه‌شىم خوه ژى
فه‌شيزم.

+ دوو سالي‌ن خوه بين مابى ته‌قاف كه و پاشى ئى هزرى
بكه، باوه‌ر كه من نه ژبه‌ر خو‌يه، ژبه‌ر ته‌يه!

-تورینی! کا چہوا ئہز ئیخسیری عہشقا تہمہ، ہہروہسا
عہشقا فی ولہاتی رہنگین ژی ئہز دوورپنچکریمہ. چ مہفہر
نین، ہہمی ہہستین من داگیر کرینہ و دقیت بچم.

+ پا خو ئہز نہ عہجہمیمہ، کوردم و ب عہشقا کوردستان
ہاتیمہ فرشککرن. لی پاشی دی دانوستاندنہکا دریزتر ل سہر
فی بابہتی کہین.

- ہہقالین من چاقہرینہ، سوبہ دگہل بانگی دیکلا دی ژ
باژیروی دہرکہفین و دگہل روژہہلاتی ئہم میفانین دہقہرا
ٹازادین.

+ ٹانکو چ؟!!

- ٹانکو ئہزی ہاتیم خاترا خوہ ژ تہ بخوازم و بیژمہ تہ
چاقہری بہ، دی ہہر زقرم.

+ .....؟؟!!

- من تو دقینی! من تو دقینی! تہ دقیت ب دہنگہکی بلند بیژم
کو ٹاسمانی ژی گوہ لی ببیت؟!

دہمی خاتر خواستنیڈا، بی قیزی، فیغان یان ہاوارین ژنان
ہیسر ژ چاقان بارین، ٹاقا پرچا وی و روندک تیکہل ببون.

هەردوو پى يىن وئ خاقبوون و دلەرزىن. قەگەر افە ئۆدى و روويى خوه دناڤ باليفكى را حەشاندا. دەنگى نالينا وئ يا مات و دلسۆژ، دايك ل هنداف بەهتاند.

لەشكەرەكى باركرى ب گۆمانان، چاڤىن لەعلى زىقكرن. ب هەلچوونەكا تىكەهەلكرى ژ دلوقانىي و كەربى، دەستى خوه ب پرچا وئ يا تەردا دەينا خوار. دەمى بىدەنگىيەكا كوژەك دادايە ديوانى، لەعلى هيدى زقراندا سەر پشتى و ب دلسۆزىيەكا چىكرى پرسىار كر:

- ئەو كىيە و چ دناڤبەرا وە دا قەومىيە؟

+ شەهيدە!!

- ئممم، ئەف شەهيد ئەفەندىيە!! كورئ كنىيە، ل كىقەيە و چ دناڤبەرا وە دا قەومىيە؟

جرفەك قئ كەفت و بلەز رابوو ژ قوونڤە:

- مەخسەدا تە چىيە؟

+ (ب هەمان سارىيا چووبى)؛ مەخسەد ئاشكرايە !

- دادئ! ئەز دىيژمە تە شەهيدە، شەهيد.

له علی ملین خوه هژاندن، مینا به فره کا شه فی و ل سهر جهی
 خوه کورکبووی، چاقین وی ب تشته کی نه دیارقه گریدای
 بوون. مه ژیی وی سترانه کا چل ئاواز دخواند. بیریقانی هه ولدا
 سه ری خوه بکه ته دکوشا دایکیدا، لی ههروه کو سه ری خوه
 دانایه سه ر باگوردانه کی جه مه دی. ده می چ کاردانه وه و
 ته عاتوفا دایکینی ژبو خه مین خوه یین تازه ده ریژکری، نه
 بهیستین. رابووقه و ل به رامبه ری له علا دیم جه هنه می
 راهه ستا، ب هه لچوونه کا گهرم گوتی:

- گوهده من، چ هزرین خه له ت ژ من نه کهه. ئەز کچا بابی
 خوه مه!! چ جارن ژی ئەز سه ری بابی خوه دناف گوندیاندنا نا
 چه مینم. ئەز دزانم کا ئەز چ دکهم.

+ (ب هه مان ساری و توره بوونقه)؛ نی نزا، هه می وه دبیزن!

- بو ته بیژم، کاروانی من ژ ئافی پاقتره، ژ قورئانی
 پیروژتره، ئوو ژ خودی بیگونه هتره... ته زانی!!

+ نزانم، مه ئەو "عه می گوزی" نه دیتییه!!

- ب راستی ژی "عه می گوزی" یه، ژ بهر من و ته و هزارین
 وه کو مه، خوه کره قوربانی ئی ئاخا پیروژ. نه دشیا مه
 ببینیت، ئەم کوله و جارییه بین دههستی دوژمنی داگیرکه ردا.

+ (چاقين وئ ب هه مى فردهيا وانقه فه بوون)....!

- بهلى، كاروان شههيدئ كوردستانىيه.

ب گريفه خوه دهمبىزا دايكى وهركر، ئوو ده مى چيايى مه زن
ژ سه ر سينگى دايكى رابوويى و دناف چاقين ويدا
بچووكبوويى، له شكه رى گو مانان ته قيا و همبىزا له على
گه رمترين و هيتمترين په ناگه ه بوو.

*

ته باخ ۱۹۸۸

هنار

وئ دناڤ گولستانه‌کا ره‌نگیندا یاری دکرن، گرئژینا گولان،
 نئقیزین گیای خه‌ونین به‌ه‌شتوکی ل ئه‌نیا وئ دباراندن و
 ئومیده‌کا گه‌ش دخه‌یالیدا دچاندن. ژ نشکه‌کیفه ده‌نگی توپان
 ته‌زینکه‌ک به‌ردا سه‌ر له‌شی و هه‌می یاریوک بژاله بوون.
 خوئانا گیایی بو روندک و گول ژبه‌ر سه‌ر نخوون بوون. ژ
 له‌زادا یاریوک ل بن پی بین وئ بین بچووک په‌رچقین و
 ئاسمان نزم بوو، هه‌تا گه‌هشتییه هنداف سه‌ری. عه‌قره‌کی
 ره‌ش تیروژکین روژئ داعویران و ئه‌و ئومیدا گه‌ش، ئه‌وا
 دخه‌یالیدا چاندی، مینا ته‌قنی ب پرچا وئ یا زه‌رڤه‌ نووسیا.
 ده‌سته‌کی دلؤقان چنگلی وئ راکینشا و ده‌ری سینگه‌کی گه‌رم
 و ته‌نا بو ڤه‌کر. ترپین دلی دایکی تک ل روویئ وئ ددان و
 ئیمناهی دکره به‌ر. ده‌می بیده‌نگین دادای، مسته‌کا ئا‌خا
 باخچه‌ی دناڤ له‌پی هناریدا ما بوو.

ل خواندنگه هی، نه خشه یه کی مه زن ب سینگی دیوار یقه، جیهان
 گوگرد بوو، ب سه رکه فتیانه ل همبهری زاروکی
 بهسته زمان ناف ل خوه ددا و سه رین زاروکان پی گیژ
 دبوون.

ماموستایا جوگرافی ئه و نه خشه یه کر بوو لات لات، داره کی
 دریز سنورین لاتان دبرین و پایته ختین دوور و نه دیتی
 دگر نژاندن. بشکورینه کا ساده و بیگونه هل سه ر لیقین هناری
 هاته نه خشاندن و ژترسین داری ستیی، مژی گرنژین داعویرا
 و چه ند تیروژکین بو هاری رووین هناری سوور کرن. دوو
 شاپه رین سوور پیقه هاتن و ل هنداف به خچه یه کی رهنگین
 دفری. میرگه هین به رهاقیتی و شویرهین مه زن و دریز دیتن،
 هه سپین به زهک و په هله وانین بی شمشیر دیتن، براکوژی دیت
 و روندکین دایکان، جلکین رهش دیتن و قه هوه یا به هی یین
 دو مدریز. شاپه رین خوه لیکدانه قه و ل قه گهری دیت ستی یا
 وی یا بوویه به به غایه کا په ر وهریایی و مینا شفکی زراف!

خۆناقەكا سحارييان فير ببوو روويى بيگەردى ھنارى، يارى
 ب دىمى وى دكرن. سترانىن ئەقينيەكا ژ دەستدايى و
 ئاراميه كا كەرافتى بۆ پرچا وى يا گزافژ و تەقن پىقە دگوتن.
 ھەكو دئاخفت گول ژپەيقين وى دبارين و دەمى ليقيين وى
 دچوون سەر ئىك، عەقر دەستاندا دنقستن. ئەقە بۆھارا
 بىستىيە خوە دخەملىنيەت و ئاگرى نەورۆزى گەش دكەت، لى
 ھىشتا چ ھىقيانان تيرين خوە دچاقاندا نە نھاندینە.

- ھەبىت نەبىت، تىشتەكى گەرم دبن كولاڤى قى تورينا ھەقە
 دلقيت.

نە رازا وى ب قەكرنا بارانقە دبىتە كەسكەسۆر، ئوو نە
 پەيقين ب متبوننا بين ديڤە دبنە گوتارا ئەينى. دقان بىست
 بۆھارين بۆريدا؛

كوترين سېي بين پارتىيان ل سەر بانى مالا خوە يا ئاخى ب
 خودان نەكرن.

ل روژين بەفرينى بين سروسەقەمى مەژى دداپوشين، خوە
 نەددا ئاگرى يەكيتيان.

په يقين برسېقه دارين شو عيان ل بن باليفكا وي نه نغستن.

خو چو وچكين رهوتى كومونيست ژى دده مين ته نگاف و
شه قين تاريدا، چ جارن نه شيان داده نه ئنيا وي.

لى ل نيږويا وي روژا هه، ته نووره كى كورتى پيڅازى و
كراسه كى پرته قالى له شى وي تيكدا كر بوو ليڅف، حه زين هار
ژ سورافا ديمى وي يا توخ دبارين، ب سه ربلندى و گاڅين
ريڅخستى بهر ب ريڅخراوا مافين مروڅانغه دچوو.
هشكباوهرين ئيسلاميان هيڅ دكرى و گلير ژ ده قين وان
دهاته خوار.

ئوو دهمى ب زورى و ب هيرشه كا ژنشكافه دهرى چانتي وي
قه كرين، نهسته له كا ب تنى، نيرگزه كا هيژ هسك نه بوويى،
دهفته ركه كا بيره وهريان و هندهك هه لبه ستين ئه قينى تيدا
ديتن!

"4"

هنار، کچکه کا نازک و جوانه. نه شهر دیتینه و نه دهنگی
گولله یین کوشتنی بهیستینه.

نه کارین زحمهت کرینه و نه چ جاران بیهنا خوئی ژ جلکین
وئی هاتینه.

نه برسی کوونی خوه ل هناقین وئی قه داینه و نه خه مان ل
سه ر مژیلانکین وئی داداینه.

کچکه که، ژیان دچاقین ویدا دله ییزیت و ناشتی ل بهر ئاوازین
هه ناسه یا وئی تهنا دبیت.

"5"

دوهی ب شهقی درادیویندا؛ ئه تاتورکی گه ف ل ماسیین
دیجله ی کرن، بهار دخه وچوون، سرئی دادا، ترسی کراسه کی
ئوکسجینی کره به رخوه و ل سه ر پشتا بای سوار بوو. که ربی
دهرین خوه بو چاقین هناری قه کرن، ئه و هنارا دهنگی توپان،

ياريوکين وئ بژاله کرين و مستهکا ئاخى مایه دله پيدا. ئەو
هنارا ئيسلاميان هيرش کريئ و مال و سامانى وئ يئ
دچانته پيدا ژئ ستاندين. ئەو هنارا ژيان دچاڤين ويدا دنقست و
ئاشتى ل بهر هه ناسه يا وئ ته نا دبوو.

نه به خچه يين رهنگين ل بيرئ مان و نه بۆهار. نه سترانين
عشقى ل بيرئ مان و نه ژيار. ئەوا ل بيرئ هه مى ئەو بوو؛ کا
دئ چهوا غه داره کئ په پيدا کهت و ل هه مبهرى داگيرکه رين
ئەتاتورکى بيته شهرفان.

*

2002

تېيىنى: – هه مان تېگه ه و ناهه روک دگه ل هندهک که زاختنا سڤک ب
ميناکئ هه لبه سته کا په خشانکئ هاتيه به لافکرن. د کوما هه لبه ستين
"پاييزاچيائى" دا به لاقبوويه.

كورتە چىرۆكىن ژيانا رۇژانە

ل شهقا كورتا سهرى سالى، دهقى شووشهيان مهيا مانى
 دباراند، دهنگى عودى گلزانكىن ههستين فيرهابى فه دكرن،
 شهمراندنا كارهبى ليث دبرنه ته وافا ليقان و پيروزباهى بين ژ
 دل ل سهر ئه زمانان دبوونه به نيشت. هه مى هه قالان هشى
 خوه ب تنى هيلا بوونه ل دهف زاروكان و ب سهر خووشى
 ژمال دهركهفت بوون.

ئهفه سهالهك ژ ژيى مه بوورى، ئهفه شه مالكهكا دى يا ژيانا مه
 شه مرى، ئهفه بارهكى دى هاته سهر پينقاژويا خهباتا مه و دى
 ملى مه ل بهر خويلتر لى هيت. يا فهر بوو ههر ئيك بچيته
 تازيا بين دى، ژ بهر كو سهالهك ژ ژيانا مه كيم بوو. ئهفجا ما
 ئهگه سهرخووشى نهبايه، دا چهوا ئهف ئاههنگه ههبيت.

سوحبهت هاته سهر هيقيين سالا بهيت... ههر ههفالهك دا پالا
 خوه ب ئارامى دهته كورسيكى و چهزين خوه فه دجوين و
 دبای وهردكرن، كى بهركنيا چهزين مهزن سهما دكر و ب
 ليقين تهرفه ههلبهستين پهيف نازك ژى دبوون. ههر چهزهكى
 دقيا ژ هه مى چهزين دى قه بهتر و قه لهوتر بيت، دا خودانى
 خوه ژى قه له و بكهت.

خوهزى يه، رويته ژ باج و خه راجى، ما بۆچى يا مه زن نابيت!
 خه لکى مه يى قى باژيرى عشقى و كه رب و كينى، جوانميرى
 و درنده يينى، سالیسكى و راستگويى، هه ر ئىك ب كارى
 خوڤه مژووله، لاوهك ب دويف خانمه كا گه نجا ته نووره
 كورتقه، پيره ژنه كى سه به تكه كا نانئ ته نوورى ل سه ر سه رى
 و به ر ب مالا خوڤه دچيت، ماموستايه ك ل بن كه فشى وى
 كومه كا روژنامه يان، دكاندارين گه روک و بۇياغچى يين هيشتا
 سنيله، زاروكتين دهوله مه ند د ترومبيلين خوه يين گران بهادا
 وهكو بايى برووسىي دهازون، پولىسى هاتن و چوونى فيتكه كا
 ل به ر دهقى و فيرپينا وييه.

خوهزى يى ... روژهك هات با، دهمى ئەز ژ سه راقا جاددى –
 ئەو جاددا هه ردوو لايين وئ پر دكان و ديمين وهستيايى –
 دهيمه خوار، ئوو بيهنا هه مبه رگه ران ل به ر دفنا من دله بيزيت
 و مشتى دهقى من گليز دبیت. خوهزى يى... من شيا با
 هه مبه رگه رهك كرى با و ب ريفه دابا به رله قا.

ئوو كه سه كى ب مه نده هوشى نه هيفكر با قى رهفتارا من يا
 كه سوكى!

ل فهمانگه ها نه ژادنامی خه لک ریز ب ریز ل دۆری بوون،
 زارۆکین خوه تۆمار دکرن، ئه وی ل بهر تۆماری مروّقه کی
 قوت و سه ره ویس و دهنگ بلند بوو.

- وهی بابووو.. ما زورغام ژى ناڤه، یان قهحتان یان ره یان.

+ پا ئه م ڤان دزانین، نی ئه ڤه نه ده ری به هه شتی ڤه دکهن..
 ههروهکو دبیژن ناڤین ئاخه تینه، ل روژا قیامه تی خودی دی
 رهحما خوه لی بارینیت.

- ما خودی کوردیی نزانیت!

+ ئهسته غفه رللا .. خودی ئهعله مولعاله مینه.

- پا ئه گهر عه ره بیی ب تنی بزانییت و رهحما خوه تنی بو ناڤین
 عه ره بی ببارینیت، دی ئهعله مولعاله مینا وی چ بیت.

+ بابوو.. تویی خه له تی، ئه ڤه ئه و ناڤن یین ل سه ر سالحان
 دهینه دانان.

- ما مروّڤ ب ناڤی سالح دبیت، یان ب رهوشت و کریاران؟

+ ما نه ديموكراسييه، ئەز ئازادم چ ناڤ دانمه سەر زارۆكئ
خوه، دئ وى لئ دانم...

ڤى دهنگئ بلند و تورهبووئى هه مى دهڤ بئدهنگ كرن، لئ ئەو
كهسئ تورهبووئى دا نه هات، ل هه ڤالئ خوه زڤرى و ب
دهنگه كئ نزمتر پئڤه چوو:

- هه مى تشت بئ وانه، بلا زارۆكئ مە بۆ مه بهئلن! بهس يا
ماى بۆ مه دهسنيشانكه ن كا چه ند جار ان ل دهڤ ژنكئ خوه
بنڤئن!... چ دهعه!!

ئاخ بۆ ملله تئ وهكو نه عامه يان سەر ڤه شارتئ و مينا چئلا
كئژ... دئ چه وا رهه ئن ڤان هزرئ گه نئ و ساويلكه ژ بنئ
برئن؟! ئەڤ هزره نه مه ژئئ خه لكئ دهئته دناڤ گۆمه كا
مه نندا، چه ند مرۆڤ پتر هزر كه ت دئ ئالۆزتر لئ هئت و دئ
ژ ئاراميا خوه يا سه رمه دئ ڤه ده ر بئت.

وهئ وهيا وئ كهسئ قوتئ سەر هه وئس موويه ك ژ خه لكئ
رئزكرى شاش نه كر، هه ر وهكو بلوورا ل به ر گوهئ گائ.

زارۆك كت كته دهاته تومار كرن، ئەوئ هئڤئئ به رده وامئ يا
ژئئ و شه نگسته به رئ نه مرئئ ژبۆ مرئان، هه موو ل سەر

وئ چەندئ پىكھاتى بوون كو زارۆك دويندهها پاشه روژينه.
لى دەمى دورا ئازادىي هاتى، ب خەمگىنيقه گوت:

- ئەز بئ دويندههم!!

"3"

روژكى ھەلبەستقانىك دناف ھەلبەستى و ھەستىن گەرمىن
مروڤانى يا خوه يا ئازراندى و ئازادى يا كارتونيدا بەرزە بوو.
دڤى وەغەرا بەرزەبوونيدا گەلەك تشت دىتن! بەخچەيىن جوان،
پەيڤىن و يرهك، كەسانىن پەھلەوان و ميترخاس، ئاقاھى يىن بلند
و جاددەيىن دريژ، قەھووخانە يىن قەجويىنا سوحبەتان و
مەيدانكىن كرىاران، خامىن ھەلبەستان و گليزى رووباران.

ئەوى ھەلبەستقان زاتەكى ئالوز و ياخىيە، ژ كولانىن تەنگ و
بەر سەپىتكىن نزم ياخىيە، ژ وەعزىن سەر مینبەران و
مىنبەرین ئاخفتن بەقاوى كويڤىيە، ژ ژنكىن خوه ب زىران
دئىننە پيش و ژ تزیى يىن زەلامان قەرفتیه.

دڤى وەغەرا بەرزەبوونيدا، ئەوى ھەلبەستقان ل خوه دگەريا.

"4"

ئەوئ شەرڤان، تەڧەنگەكا لويلى كەلا سواركرى قى بوو.
شكەفت و كەڤر و چيا و چووچكان سوجده بو دبر. وئنه يەكئ
گىڤاراي ب قوينتاخيڧە، ستيركى؛ سترانين كەسك بو بەژنا
ئاشتئى دستراندن. سترانين گەرم مينا سەوكين تەنوورا
خالەتى، يئىن خۇش وەكو ديدارا دلەرى و سترانين مشتى
هەيبەت، ئولا سينگى چيائى بلند. ما ژ ئاشتئى فەرتەر هەيه ئەڤ
سترانين تەر و هەژى بو بەئنه گۆتن؟! لئ ل بەر ليڤا دەريائين
سوئر، تئهنئ هەمى لەشى ئاشتئى كر بوو شەر. شەرەكئ
بەردەوام و بئ دوماهى.

"5"

شەر، شەرە، چ ب دەڤئ بيت يان ب دەستان، چ بئ سۆر بيت،
يان بئ كەسك، يان ژى بئ سبئ.
گەلەك فەرە ئەڤ چيروكا ژيڤڤە قەتيايى ب داوى بيت.
ئى... هئشتا يا ماى.

*

سبات ۲۰۰۱

پیرست

۵ ..... ھه ڦڊیتن

۲۱ ..... ڦه ږه شیان

۳۱ ..... ل سهیرانگه هی

۴۱ ..... گورگیس

۵۷ ..... وی و وی

۶۷ ..... ئیروس

۷۹ ..... داله هی بین که سه کی ب تنی

۸۹ ..... دل به را شه هیده کی

۱۲۳ ..... هنار

۱۳۱ ..... چیرۆکین ژیا نا روژانه

